Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України ♦ № 51 (1051) ♦ Субота, 18 березня 1995 року ♦ Ціна договірна

Затвердження бюджету: чи діждемося, як у Вашингтоні?

Парламентська хроніка
Спільне засідання комісій Верховної Ради 16 березня

Нарешті у Верховній Раді розпочалися парламентські слухання щодо бюджету на 1995 рік. А що вже настала весна, то не дивно, що більшість депутатів запитувала, коли ми, зрештою, матимемо нормальну систему формування бюджету. Скажімо, як у США, де місяць тому затверджено бюджет на 1996 рік, а його розгляд розпочали ще 1994 року. Отже, чи діждемося, як у Вашингтоні? [illegible]ки що, за словами голови Комісії з питань бюджету [illegible]оли Азарова, на 13 березня видатки незатвердженого бюджету становили 166 трильйонів карбованців, доходи — 102 трильйони, кредитна емісія — 43,8 трильйона карбованців.

(Закінчення на 2-й стор.).

ЯК КИЇВ ТА ЄРЕВАН ШУКАЛИ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ СПІВПРАЦІ

Учора Президент України Леонід Кучма зустрівся з Головою Верховної Ради Республіки Вірменія Бабкеном Араркцяном. Сторони обговорили питання розвитку двосторонніх відносин, а також низку міжнародних проблем. Зокрема, розглядалося питання про підписання у травні великомасштабного договору про дружбу і співробітництво між Україною та Вірменією, який вже парафовано.

Під час перебування у Києві Бабкен Араркцян зустрівся з викладачами і студентами Інституту міжнародних відносин, відвідав акціонерне товариство «Оболонь», де скуштував смачного пінистого пива. Глава парламенту Вірменії побував також у Державному музеї Т.Шевченка та провів зустріч з представниками вірменської діаспори в Україні.

(Закінчення на 7-й стор.).

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! УВАГА! «ГАРЯЧИЙ ТЕЛЕФОН»!

22 березня з 18.00 до 19.15 на ваші запитання відповідатиме заступник Голови Верховної Ради України Олег Олексійович ДЬОМІН.

Тел. у Києві 225-40-25.

Чорногузи без передоплати

Христофор ГРУША

Ось прилетіли чорногузи, і це якось дивно, бо вже, здається, нічого в світі не робиться просто так, без страховки й гарантій. Чи ми такі й раніше були, та не помічали, чи недавно такими поробилися? Навіть зелений вчорашній двієчник вимагає авансу за те, чого ще сам не нюхав, як воно робиться. Так ніби хочемо урвати від того, чого ще нема і невідомо чи буде. Перехитрити долю. Але доля вона і єсть доля. Ось мій, схожий на Карлсона, приятель, пробуджений весною, раптом [illegible]гадав, що в дитинстві займав[illegible]ся балетом. «Ти — балетом?!» Ага, каже, але вигнали. Медкомісія причепилася: мовляв, у тебе, пардон, тазові кості широкі, займайся ліпше боксом. Ну, я й пішов собі. Тепер оце думаю: добре, що тоді всі ці витребеньки були безплатні, а то шкода було б кидати, танцював би й досі, а воно мені треба, ти скажи, з моїм пузом? І я дивлюся на нього з повагою, бо він таки, хай і мимоволі, не согрішив, не намагався дати хабаря своїй долі, он і лелеки так само — прилітають без передоплати, й зробивши своє діло, відлетять, неоплачені, навіть не знаючи, що для когось були душевною втіхою й радістю.

Фото Володимира ФАЛІНА.

Читайте в суботньому випуску

Офіційно

Учасникам міжнародної конференції «Європейський досвід місцевого самоврядування»

Шановні учасники конференції!

Проведення у столиці України важливого міжнародного форуму знаних політичних діячів і вчених у галузі місцевого самоврядування є підтвердженням тієї важливої ролі, яку наша молода незалежна держава може і повинна відігравати у розбудові нової Європи.

Виступи і дискусії учасників конференції «Європейський досвід місцевого самоврядування» посвідчили зростаюче значення місцевих та регіональних влад у розвитку і зміцненні інститутів демократії.

Проведений обмін думками і набутим досвідом стане вагомим внеском у процесі зближення народів і держав, творення сучасних європейських структур.

Бажаю учасникам конференції дальших успіхів у важливій діяльності по виробленні державної політики, посиленні ролі місцевого самоврядування у суспільному житті.

З повагою
О. МОРОЗ.

Зустріч Президента з С.Хімансом

«Великобританія все більше повертається обличчям до України та її проблем. І це великою мірою завдяки вашим дипломатичним зусиллям. Я дякую вам за плідну роботу». Так сказав Президент України Леонід Кучма при зустрічі з Саймоном Хімансом, який цими днями завершує свою діяльність у нашій країні в ранзі Надзвичайного і Повноважного посла Великобританії.

У свою чергу Саймон Хіманс підтвердив, що Великобританія високо цінує роль України на міжнародній арені і поділяє багато з її позицій щодо реформ.

Ти розгніваний...

На публікацію в «Голосі України» «Хто ж справжній куратор цієї справи?» газета «Независимость» відреагувала просто непристойною заміткою. Адресуємо вельмишановній «Независимости» їхні ж висловлювання. Цитуємо: «эта газета известна своими низкопробными скандальчиками, лизоблюдством и холуйством. На ее страницах регулярно помещаются заказные статьи в защиту того или иного вельможного завравшегося лица... Пройдет немного времени, и на этом конкретном примере можно будет показывать студентам, как надо лгать и фальшивить, подменять понятия, искажать факты, чтобы выдать желаемое за действительное и выполнить заказ тех, кто тебе платит. Именно за эти качества журналистику часто называют второй древнейшей профессией».

Затвердження бюджету: чи діждемося, як у Вашингтоні?

(Початок на 1-й стор.).

Доповідав на спільному засіданні міністр фінансів України Петро Германчук. Проект держбюджету розглядали в Кабінеті міністрів кількаразово, зазначив він, але тільки протягом лютого базові показники, що лягли в основу розробки проекту, зазнали значних змін. Скажімо, обсяги валового внутрішнього продукту (ВВП) збільшилися із 4 до 4 квадрильйонів 562 трильйонів. Проте коли перший варіант проекту бюджету за видатками передбачали в розмірі 4,5 квадрильйона карбованців, а за доходами — лише 1,5 квадрильйона, то Верховній Раді врешті-решт було подано проект бюджету, який за видатками становить 2,4 квадрильйона та за доходами — 2,1 квадрильйона карбованців. Тобто передбачуваний дефіцит держбюджету — більш як 7 відсотків до ВВП. На тверде переконання Петра Германчука, сьогодні ситуація така, що збільшувати витрати ми вже не можемо, бо немає джерел фінансування для такого збільшення.

Із співдоповіддю виступив голова Комісії з питань бюджету Микола Азаров. Що заважало урядові подати до Верховної Ради проект бюджету ще три місяці тому, запитував він. Уряд заявляв, що не було концепції податкової політики, але ж її немає і сьогодні?! І тільки наполягання з боку Міжнародного валютного фонду (МВФ) привело до того, що проект бюджету нарешті подано на розгляд Верховної Ради. Тобто, виходить, що МВФ більше розуміє значення цього документа для економіки України, ніж український уряд, — він уже навіть звик, що дотримувати Закону про бюджет необов'язково. Тож, як відомо, і результати виконання бюджету за 1994 рік невтішні. За словами Миколи Азарова, тільки через зменшення промислового виробництва, будівельно-монтажних робіт, зменшення обсягів перевезення вантажів до бюджету не надійшло 134 трильйони карбованців, або 25 відсотків від загальної суми доходів. А в цілому за минулий рік обсяги промислової продукції (порівняно із 1993 роком) зменшилися на 27,7 відсотка, скоротили виробництво майже 75 відсотків усіх підприємств. Тому комісія погоджується з головною стратегічною метою економічної програми уряду на 1995 рік, що передбачає скорочення темпів інфляції, збільшення ефективності експорту, заохочення економічної активності шляхом скорочення адміністративного втручання в економіку. Але, крім того, Микола Азаров наголосив: якщо ми хочемо навести порядок і здійснити фінансову стабілізацію, то мусимо чітко виконувати закон про бюджет. І щоб ніхто не мав права його порушувати. Чи можна затвердити запропонований проект бюджету? Микола Янович вважає, що після докладного обговорення та внесення деяких змін — можна.

Після того розпочалося обговорення, у якому бажали взяти участь більш як 40 депутатів та представників областей.

Одне слово, під час першого парламентського слухання проекту бюджету на 1995 рік було висловлено дуже багато думок, часто зовсім протилежних, але на те воно й обговорення.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Інститут президентства в Криму буде скасовано?

Ранкове засідання 17 березня

Ранкове засідання Верховної Ради України було присвячене розгляду політико-правової ситуації в Автономній Республіці Крим. З доповіддю в цьому питанні виступив народний депутат Юрій Кармазін. Зазначено, що, незважаючи на прийняття Верховною Радою України ряду законів щодо зупинення дії законів Республіки Крим «Про відновлення конституційних основ державності Республіки Крим», «Про виконання постанови Верховної Ради України «Про статус Автономної Республіки Крим відповідно до чинної Конституції та законодавства України», ряду інших законодавчих актів, Верховна Рада Автономної Республіки Крим не вживала заходів для приведення Конституції і законів Автономної Республіки Крим у відповідність із Конституцією і законами України. Одностайні були депутати в тому, що потрібно скасувати закони АРК «Про вибори президента Республіки Крим», «Про президента Республіки Крим», «Про відновлення конституційних основ державності Республіки Крим», «Про Конституційний суд Республіки Крим», «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах Рад» як такі, що суперечать Конституції та законам України. Запропоновано внести на розгляд Верховної Ради України проект закону України про Автономну Республіку Крим. Обговорення політико-правової ситуації в Криму триватиме і на денному засіданні.

Василь ТУГЛУК.

«Отакий КРИМінал»

Крим поділили поміж собою злочинні угруповання — кожне кількістю більш як сто чоловік. І за кожним із них стоять конкретні високопоставлені чиновники — такого висновку дійшли члени постійної Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Іван Білас, Михайло Ратушний й Микола Петренко, які за завданням комісії побували на Кримському півострові. Виступаючи на організованій з цього приводу прес-конференції, у якій також узяли участь голова комісії Григорій Омельченко та її секретар, народний депутат з Криму Галина Старовойтова, вони зазначили, що це зрощування владних і кримінальних структур відбулося під завісою політичних сепаратистських віянь.

Війна між бандитськими угрупуваннями триває. Доказ тому — серія вибухів, понад три десятки убивств, з них 19, точно встановлено, на замовлення. Промислові підприємства, сільськогосподарські колективи обкладені рекетирською даниною, кримінальний світ втрутився у виробничу й державну сфери.

Державне майно привласнюється за безцінь. Так, база відпочинку «пішла» всього за 155 мільйонів купонів, а добрячий шмат чорноморського узбережжя — за 300 доларів. А кому за таких умов на руку поспіх у наданні статусу вільної економічної зони Севастополю, чого уже домагається певна група людей за сприяння лобістів у Верховній Раді України? Як довідалися у Криму члени комісії Григорія Омельченка, стартові документи про надання Севастополю цього статусу навіть не обговорювалися на сесії міськради, зате вже поділено портфелі у передбачуваній керівній обоймі цієї економічної зони, тобто, є уже ті, хто готовий ділити казну міста.

Кримський кримінальний світ мілітаризується. Депутати навели найсвіжіший приклад. Днями під час спроби обминути пост на в'їзді до Севастополя затримано двох молодиків із двома надзвичайно потужними саморобними вибуховими пристроями, які можна підірвати з допомогою радіо, перебуваючи не те що на іншій вулиці, а й в іншому кінці України.

А що правоохоронні органи півострова? Як вважає Галина Старовойтова, до речі, до здобуття депутатського мандата — працівник прокуратури в Криму, політична ситуація на півострові не могла не позначитися і на дієздатності цих органів. Сьогоднішній їхній як кадровий, так і матеріально-технічний потенціал не дає можливості належним чином протистояти кримінальному світові.

Чи не тому у Криму не діє стаття 69 Кримінального кодексу, що передбачає відповідальність за бандитизм. Та й самі правоохоронці, як зазначалося на прес-конференції, діють неадекватно до своїх можливостей. Якщо тамтешні міліцейські підрозділи з боротьби з організованою злочинністю 55 разів скористалися законом про превентивне затримання запідозреної у причетності до організованої злочинності особи, то відповідна служба СБУ в Севастополі — жодного.

Певне, так питають з них місцеві державні чиновники. До речі, як і ставляться. У Севастополі на більш як шістдесят фахівців міліції з боротьби з організованою злочинністю виділено лише кілька робочих кабінетів, зате комерційним структурам приміщення сиплються, як з рогу достатку.

Київ підсобляє «десантними» бригадами (нещодавно туди прибула чергова група фахівців МВС на чолі із заступником міністра генералом Чернишовим). Та хіба це може розв'язати кримські проблеми?

Що ж до «десанту» народних депутатів, то вони планують розглянути питання на розширеному засіданні парламентської комісії за участю керівників ряду силових структур України. Можливо, їхні висновки якимсь чином вплинуть і на розгляд парламентом правової ситуації у Криму.

Анатолій БЕНЬ.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про присвоєння почесного звання «Заслужений працівник промисловості України» робітникам і спеціалістам відкритого акціонерного товариства «Азот», м.Черкаси

За значний особистий внесок у підвищення ефективності виробництва, освоєння випуску нових видів конкурентоспроможної хімічної продукції присвоїти почесне звання

«ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ»

КОПІЙЦІ Віктору Івановичу — начальникові цеху хімводоочищення

КОРЧАЦІ Миколі Івановичу — головному інженерові

ПАЩЕНКУ Григорію Самійловичу — начальникові цеху карбаміду

ПРИХОДЧЕНКУ Петру Семеновичу — токареві

СПОДІНУ Олександру Микитовичу — слюсареві-ремонтнику

ФЕЩУКУ Володимиру Павловичу — машиністові насосних установок

ШАРАПОВУ Миколі Семеновичу — бригадирові слюсарів.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ, 15 березня 1995 року.

АКЦІОНЕРИ, ЯКІ ВІРЯТЬ СЛОВУ ЧЕСТІ

Ювілей в інтер'єрі буднів

Черкаське відкрите акціонерне товариство «Азот» відвантажило агропромисловому комплексу свого регіону мінеральних добрив на більш як трильйон карбованців. Однак на рахунок підприємства не надійшло з цієї астрономічної суми жодного мільйона...

— Замість грошей ми беремо з сільськогосподарських підприємств гарантійні листи про те, що взаєморозрахунки проведемо після завершення збирання врожаю-95, — розповів голова правління АТ Борис Райков. І додав: — Іншого виходу сьогодні не існує. Якщо ми чекатимемо, коли в село надійдуть обіцяні кредити, — держава залишиться без хліба, бо господарства просто не обсіються. А якщо не буде хліба — то кому знадобляться наші мінеральні добрива?

Ось таке гамлетівське питання довелося розв'язувати товариству напередодні свого 30-річного ювілею. Вирішивши його на користь села, а, значить, держави, акціонери «Азоту» сподівалися на дотримання джентльменської угоди з боку вищих ешелонів влади. А саме: якщо підприємство у борг, під чесне слово, відвантажує добрива, то, відповідно, зміняються його розрахунки з державою... На жаль, поки що, як сказав один із молодих акціонерів, верхи «не доганяють» ситуацію. «Азот» безплатно віддає продукцію, а з нього продовжують стягувати драконівські податки, платежі за газ, електроенергію, за послуги залізниці.

Звичайно, нині можна багато дискутувати про плюси й мінуси хімічного виробництва в місті. Врешті, про це не дозволяють забувати нікому «зелені» ентузіасти, котрі час від часу «зависають» на трубах і того ж «Азоту»... Але сьогодні нікому не вдасться розбити аксіому про те, що хліб і селітра, хоч як це парадоксально, існувати один без одного не можуть. Землю, як дитину, потрібно годувати. Тож необхідно більше добрив — якісних і різних. Саме в цьому плані «Азот», як писали, флагман хімічної промисловості України. Його продукція: карбамід, сульфат амонію та інше з «таблиці Менделєєва» користуються необмеженим попитом, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. А одну з фірмових новинок — карбамідно-аміачну суміш, розроблену фахівцями «Азоту», на зарубіжному ринку «відривають з руками».

Сюрпризом для багатотисячного колективу став надзвичайно теплий поздоровчий лист від Президента України Л.Кучми. «Є надія, що ваш колектив подолає нинішні негаразди й надалі сприятиме становленню нашої незалежної держави, утвердженню її авторитету в світовому співтоваристві». Президент пообіцяв особисто приїхати й привітати іменинника з днем народження.

Лідія ТИТАРЕНКО.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про скасування Конституції і деяких законів Автономної Республіки Крим

У зв'язку з невиконанням Верховною Радою Автономної Республіки Крим постанов Верховної Ради України від 22 вересня і 17 листопада 1994 року щодо приведення Конституції і законів Автономної Республіки Крим у відповідність з Конституцією і законами України і з метою забезпечення верховенства Конституції і законів України на всій її території та захисту державного суверенітету України, відповідно до пункту 31 статті 97 Конституції (Основного Закону) України Верховна Рада України постановляє:

Скасувати Конституцію Автономної Республіки Крим, прийняту Верховною Радою Автономної Республіки Крим 6 травня 1992 року із наступними змінами і доповненнями, а також закони Автономної Республіки Крим «Про вибори Президента Республіки Крим» від 17 вересня 1993 року, «Про Президента Республіки Крим» від 14 жовтня 1993 року, «Про відновлення конституційних основ державності Республіки Крим» від 20 травня 1994 року, конституційний закон Автономної Республіки Крим «Про Конституційний Суд Республіки Крим» від 8 вересня 1994 року і Закон Автономної Республіки Крим «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах Рад» від 18 січня 1995 року із змінами і доповненнями від 10 березня 1995 року як такі, що суперечать статтям 31, 70, 71, 75-1, 77, 112, 149, 150 Конституції (Основного Закону) України.

Президент України Л.КУЧМА

м. Київ
17 березня 1995 року

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про скасування Конституції і деяких законів Автономної Республіки Крим»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про скасування Конституції і деяких законів Автономної Республіки Крим» з дня його опублікування.
2. До прийняття нової Конституції Автономної Республіки Крим статус Автономної Республіки Крим визначається тільки Конституцією і законами України.
3. Встановити, що законодавчі акти, прийняті Верховною Радою Автономної Республіки Крим відповідно до Конституції Автономної Республіки Крим, діють в частині, що не суперечить Конституції і законам України.
4. Вважати правомочними діючі Верховну Раду Автономної Республіки Крим і Уряд Автономної Республіки Крим.
5. Доручити Кабінету Міністрів України та Уряду Автономної Республіки Крим зупинити фінансування органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які створені за законодавством, що не відповідає Конституції і законодавству України.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ

м.Київ
17 березня 1995 року

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Автономну Республіку Крим

Стаття 1. Автономна Республіка Крим є адміністративно- територіальною автономією у складі України.

Стаття 2. Автономна Республіка Крим самостійно вирішує питання, віднесені до її відання Конституцією України, цим Законом, іншими законами України та Конституцією Автономної Республіки Крим.

Стаття 3. Конституція Автономної Республіки Крим, зміни і доповнення до неї приймаються Верховною Радою Автономної Республіки Крим і набирають чинності після затвердження їх Верховною Радою України.

Конституція Автономної Республіки Крим є органічною частиною законодавства України і не може суперечити Конституції України.

Стаття 4. Автономна Республіка Крим з питань, віднесених до її відання, має право приймати законодавчі акти, які не повинні суперечити Конституції України, цьому Закону та іншим законам України, а також Конституції Автономної Республіки Крим.

Закони України, прийняті з питань, віднесених до відання Автономної Республіки Крим, діють на території Автономної Республіки Крим до прийняття відповідних законодавчих актів Автономної Республіки Крим.

Стаття 5. Автономна Республіка Крим діє в межах території колишньої Кримської області в складі України. Місто Севастополь є адміністративно-територіальною одиницею загальнодержавного підпорядкування і не входить до складу Автономної Республіки Крим. Статус міста Севастополя визначається законами України.

Стаття 6. Органом законодавчої влади Автономної Республіки Крим є Верховна Рада Автономної Республіки Крим.

Органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим є Уряд Автономної Республіки Крим.

Органами місцевої влади в Автономній Республіці Крим є сільські, селищні, районні, міські, районні в містах Ради та їх виконавчі органи.

Суди, органи прокуратури, підрозділи Служби безпеки України та Міністерства внутрішніх справ України в Автономній Республіці Крим утворюються і діють відповідно до Конституції і законів України.

Стаття 7. Державними символами в Автономній Республіці Крим є державні символи України.

Автономна Республіка Крим може мати власні символи: герб, прапор, гімн. Їх опис, а також порядок використання встановлюються законом Автономної Республіки Крим. Використання власних символів Автономної Республіки Крим можливе лише разом з державними символами України.

Стаття 8. Віданню Автономної Республіки Крим в особі її органів влади підлягають:

1) тлумачення законів Автономної Республіки Крим та контроль за їх додержанням;

2) вирішення питань адміністративно-територіального устрою Автономної Республіки Крим, встановлення і зміна меж районів, населених пунктів, віднесення населених пунктів до категорії міст, найменування і перейменування міст, районів, районів у містах, селищ міського типу, сіл;

(Закінчення на 5-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про виконання постанов Верховної Ради України «Про зупинення дії Закону Республіки Крим «Про відновлення конституційних основ державності Республіки Крим», «Про політико-правову ситуацію в Автономній Республіці Крим» та «Про виконання Постанови Верховної Ради України «Про політико-правову .ситуацію в Автономній Республіці Крим»

Розглянувши питання відносно виконання постанов Верховної Ради України щодо політико-правової ситуації в Автономній Республіці Крим, Верховна Рада України констатує незадовільний стан дотримання Конституції та законів України на території Автономної Республіки Крим.

Незважаючи на прийняття Верховною Радою України постанов «Про зупинення дії Закону Республіки Крим «Про відновлення конституційних основ державності Республіки Крим» від 20 травня 1994 року, «Про виконання Постанови Верховної Ради України від 24 лютого 1994 року «Про статус Автономної Республіки Крим відповідно до діючої Конституції та законодавства України» та Постанови Верховної Ради України від 20 травня 1994 року «Про зупинення дії Закону Республіки Крим «Про відновлення конституційних основ державності Республіки Крим» від 2 червня 1994 року, «Про політико-правову ситуацію в Автономній Республіці Крим» від 22 вересня 1994 року та «Про виконання Постанови Верховної Ради України «Про політико-правову ситуацію в Автономній Республіці Крим» від 17 листопада 1994 року, Верховна Рада Автономної Республіки Крим не вжила заходів щодо приведення Конституції та законів Автономної Республіки Крим у відповідність з Конституцією і законами України.

Грубо порушувалась Конституція і закони України Президентом Автономної Республіки Крим Мєшковим Ю.О.

Зокрема ряд його указів був направлений на зміну існуючої системи формування та функціонування влади в республіці.

Враховуючи наведене, керуючись статтями 71, 97 Конституції України, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Відповідно до пункту 31 статті 97 Конституції (Основного Закону) України скасувати постанови, прийняті Верховною Радою Автономної Республіки Крим 12 січня 1995 року «Про регіональне відділення Фонду державного майна України в Автономній Республіці Крим» та «Про об'єкти державної власності в Республіці Крим та майно загальносоюзних громадських організацій, розташованих на території Республіки Крим» як такі, що суперечать Конституції України, законам України «Про власність», «Про приватизацію майна державних підприємств» та Указу Президента України від 19 лютого 1994 року «Про єдину систему органів приватизації в Україні».

2. Доручити Національному банку України посилити здійснення своїх контрольних та управлінських функцій у відношенні до Республіканського банку Автономної Республіки Крим та всіх комерційних банків по дотриманню вимог чинного законодавства України і в першу чергу Закону України «Про банки і банківську діяльність».

3. Кабінету Міністрів України за участю Уряду Автономної Республіки Крим провести додаткову інвентаризацію усіх земельних ресурсів в Криму і розробити реальну програму прийому, розселення та працевлаштування кримських татар.

4. Доручити Кабінету Міністрів України розглянути до 1 травня 1995 року питання про підвищення розмірів грошового утримання військовослужбовців і співробітників правоохоронних органів України в Криму з метою забезпечення їх соціального захисту до рівня, співставного з виплатами військовослужбовцям Чорноморського флоту.

5. Міністерству юстиції України спільно з міністерствами оборони, закордонних справ, економіки та фінансів до 10 квітня 1995 року розробити проект Угоди між Україною та Російською Федерацією щодо правового статусу перебування на українській території Чорноморського флоту та його військовослужбовців і членів їх сімей, які мають російське громадянство, та розмірів відшкодувань до державного бюджету України.

6. Генеральній прокуратурі України разом з Фондом державного майна України, Міністерству внутрішніх справ України та Службі безпеки України до 1 травня 1995 року здійснити грунтовну перевірку додержання чинного законодавства в Автономній Республіці Крим щодо приватизації, придбання нерухомості іноземними комерційними структурами, законності реалізації майна та інфраструктури Чорноморського флоту.

7. Міністерству юстиції України разом з міністерствами закордонних справ та внутрішніх справ України до 10 квітня 1995 року вжити необхідних заходів реагування відносно порушень Закону України «Про громадянство України» на території Автономної Республіки Крим та внести узгоджені пропозиції щодо змін і доповнень до цього Закону з урахуванням міжнародного досвіду.

В рамках діючих механізмів СНД вийти з пропозицією щодо врегулювання питань офіційних і робочих поїздок народних депутатів, представників інших владних структур у держави співдружності.

8. Міністерству внутрішніх справ України, Службі безпеки України у взаємодії з підрозділами Національної гвардії України та Міністерством оборони України, а також Генеральній прокуратурі України в межах їх компетенції вжити негайних заходів щодо посилення боротьби з організованою злочинністю, припинення діяльності в Криму незаконних воєнізованих та збройних формувань, захисту конституційних прав громадян України.

9. Генеральному прокурору України на підставі Указу Президента України від 21 лютого 1995 року, яким визнано, що укази Президента Автономної Республіки Крим від 6 вересня 1994 року «Про призначення керівників державної виконавчої влади в районах і містах Республіки Крим» і від 9 вересня 1994 року «Про організацію державного управління в Республіці Крим в період підготовки і проведення референдуму з проекту Конституції Республіки Крим», «Про референдум з проекту Конституції Республіки Крим», «Про глав адміністрацій» суперечать статті 75-1 Конституції України, главі 14 Конституції України, яка визнає організацію утворення і діяльності місцевих Рад народних депутатів, а також законам України «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве самоврядування» і «Про формування місцевих органів влади і самоврядування», ведуть до ліквідації в Автономній Республіці Крим демократичних засад побудови влади в Україні та враховуючи грубе порушення Конституції і чинного законодавства України, вирішити питання про порушення кримінальної справи щодо Мєшкова Ю.О., дії якого мають ознаки злочину, передбаченого статтею 166 Кримінального кодексу України (перевищення влади або службових повноважень).

10. Звернутися до Президента України Кучми Л.Д. з пропозицією щодо скасування незаконних актів органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, які суперечать Конституції і законам України.

11. Тимчасовій комісії Верховної Ради України продовжити роботу по вивченню політико-правової ситуації в Автономній Республіці Крим.

12. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Президію Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ

м.Київ
17 березня 1995 року

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про проведення виборів депутатів і голів місцевих Рад народних депутатів в Автономній Республіці Крим

Враховуючи, що Верховна Рада Автономної Республіки Крим призначила вибори депутатів і голів місцевих Рад на 29 квітня 1995 року та беручи до уваги, що Законом України про скасування Конституції та деяких законів Автономної Республіки Крим скасовано Закон Автономної Республіки Крим «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах Рад» від 18 січня 1995 року, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Верховній Раді Автономної Республіки Крим, місцевим Радам народних депутатів та їх виконавчим комітетам, виборчим комісіям в Автономній Республіці Крим забезпечити проведення виборів депутатів і голів місцевих Рад народних депутатів відповідно до Закону України «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах і обласних Рад».

2. Президії Верховної Ради України вирішити питання щодо фінансування виборів депутатів і голів місцевих Рад народних депутатів в Автономній Республіці Крим.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ

м. Київ
17 березня 1995 року

Інвестиції і навпаки

РОСІЙСЬКЕ АТ «ГАЗПРОМ» МАЄ БАЖАННЯ

взяти участь у приватизації ряду українських підприємств

Російське акціонерне товариство «Газпром» визначило перелік українських підприємств, у приватизації яких воно виявило бажання взяти участь як стратегічний інвестор.

У перелік увійшло 15 підприємств: Нікопольський завод феросплавів (м. Нікополь), виробниче об'єднання «АЗОТ» (м. Дніпродзержинськ), АТ «Южнигипрогаз» (м. Донецьк), орендне підприємство «АЗОТ» (м. Рівне), Калуський концерн «Оріана», Вінницький хімічний комбінат, Миколаївський глиноземний завод, АТ «Газекспорт», АТ «Київспецкомплектгаз», АТ «Закарпатспецкомплектгаз», Одеський припортовий завод, Северодонецьке об'єднання «АЗОТ», ПАТ «АЗОТ» (м. Черкаси), завод феросплавів (м. Запоріжжя), Горлівський завод «Стирол».

АТ «Газпром» претендує на частку, що складає 35—50 відсотків статутного фонду кожного з цих підприємств. Передбачається, що акції підприємств закуповуватимуться російською компанією за рахунок погашення частини заборгованості АТ «Укргазпром» за поставлений російський природний газ в розмірі приблизно 20 мільйонів доларів США.

Під час переговорів у Москві делегацій Росії і України, українська сторона повідомила, що створить до 31 березня поточного року урядову комісію. Остання має вирішувати питання, пов'язані з приватизацією об'єктів за участю АТ «Газпром».

РАТ «Газпром» забезпечило торік поставку в Україну згідно з контрактами 56,03 млрд. куб. метрів й у січні поточного року 6 млрд. куб. метрів природного газу.

В той же самий час АТ «Укргазпром» сплатило за 1994 рік на 1 січня 1995 року лише приблизно половину вартості газу. Заборгованість за газ, який поставило РАТ «Газпром», становить 1500 млн. доларів США (без урахування пені за прострочення платежів 1994 року).

Передбачають, що до кінця березня поточного року сторони проведуть звірку заборгованості з урахуванням всіх складових.

За даними на 10 лютого поточного року Україною сплачено всього 25,6 % вартості поставленого з 1 січня 1995 року природного газу (з урахуванням оплати транзиту російського газу на експорт). Борг за цей період становить 276 млн. доларів США.

І МОЛДОВА ПРЕТЕНДУЄ

на ряд українських об'єктів соціально-культурної й виробничої сфери

Молдова офіційно надіслала Україні перелік об'єктів соціально-культурної й виробничої сфери, на які вона претендує згідно з укладеною від 11 серпня 1994 року міжурядовою угодою про взаємне визнання прав власності.

«Перелік нараховує більше як 150 об'єктів, які розміщені на території України», — сказав на спільному засіданні п'яти комісій Верховної Ради голова Фонду державного майна України Юрій Єхануров.

За даними Молдови, перераховані об'єкти були раніше збудовані за рахунок коштів республіканського та регіональних бюджетів, а також молдавських підприємств! Молдова претендує, зокрема, на десятки санаторіїв цілорічної дії, які становлять приблизно половину курортної зони Одеської області. Поміж інших молдовська сторона претендує на великі санаторії «Молдова» і «Золота нива».

На території Молдови розташовано орієнтовно приблизно десять незначних об'єктів, які мали б бути віднесені до власності України.

До сьогоднішнього часу Україною не ратифіковано Угоду з Молдовою про взаємне визнання прав власності.

«Інтерфакс-Україна».

Микола КОСИЙ, «Голос України»

СІВБА ЗАКІНЧИЛАСЯ, МОРОЗИ ТРІЩАТЬ

Ситуація

***Я**К СТАЛО відомо від добре проінформованих працівників облвиконкому, окремі господарства Харківської області вже завершили сівбу ранніх зернових.*

На запитання, які площі ними засіяно, скільки зерна лягло в землю, заступник начальника обласного управління сільського господарства Віталій Матвієнко відповів нашому кореспондентові оригінально й в цілому в дусі недавніх часів: воно вам треба!?

Особисто мені — ні, хоча теж хотів би їсти смачний і недорогий хліб. Але інтереси служби змушують поцікавитися, чому на початку березня майже в усіх господарствах почалися активні сільгоспроботи, висівання гороху, пшениці, ячменю, а через кілька днів по кинутому в землю насінню ударив п'ятнадцятиградусний мороз? Адже не тільки календар, а й народні прикмети мали б стримати гарячі голови від поспішного рішення. Проте все сталося навпаки. Декотрі встигли навіть доповісти керівництву, що вже, мовляв, все, справилися.

Нині обласне сільгоспначальство намагається зберегти честь мундира владним «все обійдеться!». А якщо не обійдеться? Сумніви спричинені тим, що жодної інформації відомство не побажало передати в пресу, лише процідивши крізь зуби, що посіяно не так вже й багато, та й не страшні зерновим ці морози. Не забули чиновники списати частину вини й на синоптиків: не попередили...

Лукавили начальники. По-перше, із тих самих «підпільних» джерел відомо, що засіяно не так вже й мало — десятки тисяч гектарів. А по-друге, що стосується прогнозу, то обласний центр гідрометеорології попереджав: не було на території Слобожанщини за останніх сто років випадку, щоб зерно клали в землю у перші дні березня. Цей місяць, як відомо, досить примхливий, характерний несподіваними й різноманітними перепадами температури. Нинішнє березневе потепління — взагалі аномалія. Такого в природі наших широт ще не було.

Що буде з насінням? Чи виживе, стане колосом кинуте в мерзлу землю зерно? Однозначної відповіді на це немає, якщо не брати до уваги нічим не підкріплені оптимістичні заяви чиновників з управління сільського господарства. Деякі спеціалісти вважають, що все може обійтися. Інші схильні думати, що якщо сильні морози з вітрами збережуться ще на деякий час, то сходи стануть проблематичні. Можливо, що посіви й загинуть. Але в одному учені люди одностайні: не варто було сіяти в таку пору, попри те, що сонце припікало й волога випаровувалася. Втім, як зауважив хтось із них, — а хто тепер з нами радиться, хіба що фермер якийсь колись заїде.

І МІНІСТРОВІ НЕПЕРЕЛИВКИ

***Н**ИНІШНЄ свято працівників житлово-комунального господарства Георгій Онищук зустріне у новій для себе ролі — голови Державного комітету з житлово-комунального господарства.*

Призначення

Йому 53. Майже 25 років працював на Донбасі, обирався мером Донецька. Кандидат економічних наук. До останнього призначення обіймав посаду заступника голови Держкомжитлокомунгоспу України. Професіонал. Досконало обізнаний з проблемами й потребами великих міст держави.

— Георгію Іллічу, передусім прийміть привітання як зі святом, так і з новопризначенням. Але хотілося б поговорити з вами, як з платником податків. Ваша міністерська посада гарантує, скажімо, платню, котра перевищує 10 мільйонів карбованців. Та чи достатньо цього, щоб ваш сімейний бюджет не розчавили зрослі тарифи на комунальні послуги?

— Поки що було достатньо. Але квартирну платню за березень я ще не вносив — звісно, навіть з огляду на мої дві кімнати, вона має бути істотно вищою, ніж було у лютому. Так само, як і ви, гадаю, що нинішні доходи населення ще не відповідають динаміці зростання цін і тарифів. Скажімо, очікується зростання ціни за користування природним газом у дев'ять разів. Але чекати чогось іншого за кризового стану, подібного нашому, і не слід. Треба працювати, щоб хоч якось пом'якшити наслідки нинішньої кризи. Власне, про це ми й думаємо — утримати сьогодні працездатність галузі через більш ефективну координацію дій із суміжниками.

— Яка ваша оцінка житлового фонду?

— Незадовільна. На жаль, його якість бажає кращого. Вважаю, шлях до виправлення становища лежить, зокрема, у подальшій його приватизації. На сьогодні приватизовано 27,1 відсотка державних квартир — цього недостатньо. На нашу думку, вирішальний вплив на хід приватизації житлового фонду справить Указ Президента України щодо утримання житла, що перебуває у спільній власності, проект якого на цьому тижні розглядається Економічною радою. Передбачається, що Указ буде прямої дії і відрегулює відносини не тільки між власниками, а й органами державного управління. Договірні засади, наприклад, мають звільняти нас від розрахунків платника податків за користування комунальними послугами, в разі, якщо вони надаються неритмічно. Тим часом, утримання житлового фонду у належному стані має стати громадянським обов'язком кожного.

Записав Сергій ВЛАД.

«І щоб ніколи не було війни»

До 50-річчя Перемоги над фашизмом

У ці весняні дні до нашої редакції, буває, приходять люди, які можуть нічого не говорити, а просто зайти, присісти на стілець, і вам все стане ясно. Зрозуміло, що маємо на увазі ветеранів війни.

Березневого дня завітала до нас і Ганна Марківна Ціонська, лікарка-пенсіонерка. І з третього курсу Київського медичного інституту вона потрапила в госпіталь, що працював у Нижньому Тагілі. Коли поїзд рухався на Схід, на одній з донецьких станцій його бомбили ворожі літаки. В сім'ї, що їхала в одному з юною лікаркою Ганною Ціонською вагоні, загинув чоловік, а молоду маму поранило. Залишився маленький хлопчик. Лікарка, сама ще майже дитина, забрала хлопчика з собою. Через деякий час мати знайшла свого сина. «А прізвища ви їхнього не пам'ятаєте?» — «Чому ж, — пам'ятаю. Але справа не в тім, тоді всі так поступали. Всім було тяжко. Треба було допомагати один одному».

Ганна Марківна прийшла до редакції з віршами. Так от сталося, що в юності любила літературу, писала для себе. Але лікарські будні не сприяли улюбленому заняттю. Коли пішла на заслужений відпочинок, знову захопилася поезією. Зрозуміло, що у літературних спробах ветерана на першому плані емоції, почуття, які заважають автору досягти досконалої форми творів. Але справа, як ви розумієте, зовсім не в цьому. Добре те, що ще досить енергійна жінка, яка пережила на своєму віку багато такого, про що нинішні покоління мають лише приблизне уявлення, прагне щиро поділитися своїм життєвим досвідом. Пропонуємо кілька рядків із віршів Ганни Ціонської.

День Победы

Внезапно враг обрушился на нас.
Свистели пули и рвались гранаты.
Для многих —
это был смертельный час.
Шли на войну
против врага солдаты.
... Прошли года. Но в памяти осталась
Незабываемая страшная война,
Как всем нам о мире мечталось.
Пусть война
не повторится никогда.

Київська рада ветеранів повітряно-десантних військ за участю посольства Австрії 13 квітня 1995 р. об 11.00 у Музеї історії Києва (вул. Пилипа Орлика, 8) проводить зустріч ветеранів, присвячену 50-річчю Перемоги і визволення Австрії від німецького фашизму. Ветерани війни, які брали участь у визволенні Австрії у квітні 1945 р., запрошуємо прийти на зустріч.

Довідка: 252023, Київ, бульвар Лесі Українки, 6/6, тел. 221-52-35.

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

Я французьку вивчив би тільки за те

Колекція тижня

У тих, хто знає ціну хорошій книзі й хорошій колекції, — іменини. У Центральній науковій бібліотеці імені Вернадського НАН України відкрилася виставка французької книги. На всі смаки — від політологічних розробок до нових романів. Але в центрі уваги справжня перлина: унікальна колекція Бюде, про яку начувані в світі, повне видання, 700 примірників — переклади античних авторів на французьку мову. Щоб прочитати ці книги, на палітурках яких скромно виведено «Плутарх», «Еврипід» і так кілька шаф поспіль, — не гріх заново вивчити французьку.

Виставка є даром французької сторони — не першим, але найбільшим з часів, коли 68 років тому ЦНБ встановила зв'язки із своєю французькою «колежанкою». У новій колекції 1348 видань ста видавництв. Цей дар передали ЦНБ Управління книги та бібліотек МЗС, національна бібліотека та Будинок науки про людину Франції. Французи знають, що колекція потрапила в хороші руки — тільки завсідників ЦНБ є 130 тисяч.

Паралельно у залах експонуються роботи 66 майстрів плаката, присвячені 200-річчю Французької революції та Декларації прав людини й громадянина.

Україна, зі свого боку, запропонувала французькій стороні розпочати дослідження унікальних французьких рукописів, що є в фондах ЦНБ і можуть зацікавити будь-яку країну. Рукописи Золя й Бальзака, старовинні манускрипти, датовані 14–15 століттями... На дослідників чекає безцінний і різноманітний матеріал — від Патенту Людовика XVI, короля Франції та Наварри, до рукописів з астрономії, астрології та космографії, датованих 17–18 століттями.

Йшлося і про зворотний бік медалі. Наприклад, діяльність нашого видавництва «Основа», що спеціалізується на перекладах. Радник посольства Франції в Україні Лоран Дезюс розповів про механізм здійснення підтримки таких проектів з боку МЗС Франції. Тамтешнім видавництвам оплачують авторські права, а тут частково допомагають перекладачам. Говорити про такий механізм з боку нашого МЗС поки що передчасно.

На відкритті виставки виступив Надзвичайний і Повноважний Посол Франції в Україні Домінік Жан-Ноель Шассар. Керівництво бібліотеки висловило сподівання, що відтепер пан посол стане постійним читачем бібліотеки імені Вернадського.

Залишається дочекатися того благословенного часу, коли Україна зможе передати у дар до Парижа колекцію, схожу до тієї, яку передала нам сьогодні Франція.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО АВТОНОМНУ РЕСПУБЛІКУ КРИМ

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про Автономну Республіку Крим»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про Автономну Республіку Крим» з дня його опублікування.
2. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України «Про статус Автономної Республіки Крим» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 30, ст.419);

Закон України «Про розмежування повноважень між органами державної влади України і Республіки Крим» («Голос України» від 3 жовтня 1992 року).

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ

м. Київ 17 березня 1995 року

(Початок на 3-й стор.)

3) визначення повноважень і порядку діяльності республіканських (Автономної Республіки Крим) органів і органів місцевої влади (місцевого самоврядування) та об'єднань громадян;

4) призначення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим і затвердження складу Центральної виборчої комісії;

5) проведення референдумів Автономної Республіки Крим з питань, що підлягають її віданню;

6) реалізація права власності на об'єкти, що належать Автономній Республіці Крим;

7) визначення структури і пріоритетних напрямів розвитку економіки Автономної Республіки Крим, забезпечення науково-технічного прогресу; створення і функціонування вільних економічних зон відповідно до законодавства України; ліцензування і квотування вивозу продукції власного виробництва на експорт;

8) розробка і затвердження програм з питань економічного, соціального і національно-культурного розвитку, охорони навколишнього середовища Автономної Республіки Крим та їх реалізація;

9) встановлення доходів, що надходять на утворення бюджету Автономної Республіки Крим;

10) складання і затвердження бюджету Автономної Республіки Крим на основі єдиної податкової політики України;

11) визначення статусу місцевостей як курортів, встановлення зон санітарної охорони курортів та їх правового режиму;

12) вирішення питань екологічної безпеки, раціонального використання, охорони, відтворення природних ресурсів, оголошення карантину і зон стихійного лиха;

13) здійснення політики в галузі освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, соціального забезпечення, а також охорони і використання пам'яток історії та культури;

14) участь у забезпеченні прав і свобод громадян, національної злагоди, сприяння охороні правопорядку та громадської безпеки;

15) розробка та проведення науково обгрунтованої демографічної політики, програми урбаністики і житлового господарства;

16) забезпечення функціонування і розвитку державної і національних мов та культур на території Автономної Республіки Крим;

17) участь в розробці і реалізації державних програм повернення депортованих з Криму народів;

18) встановлення почесних звань Автономної Республіки Крим.

Законами України Автономній Республіці Крим можуть бути делеговані й інші повноваження.

Стаття 9. Автономна Республіка Крим бере участь у формуванні та здійсненні внутрішньополітичної і зовнішньоекономічної діяльності України з питань, що стосуються інтересів Автономної Республіки Крим.

Автономна Республіка Крим вступає у відносини з органами інших держав та міжнародними організаціями лише в галузях економіки, охорони навколишнього середовища і культурного співробітництва в межах повноважень, передбачених цим Законом та іншими законами України.

Стаття 10. Автономна Республіка Крим в особі Верховної Ради Автономної Республіки Крим має право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України.

Стаття 11. Автономна Республіка Крим в особі її органів законодавчої, виконавчої влади та органів місцевої влади забезпечує додержання на своїй території Конституції і законів України, актів Президента і Уряду України, загальнодержавних програм соціально-економічного і культурного розвитку.

Стаття 12. Верховна Рада Автономної Республіки Крим може звернутися до Конституційного Суду України з питання визнання нечинними на території Автономної Республіки Крим законодавчих актів України, указів Президента України, актів органів державної виконавчої влади України в разі порушення ними повноважень Автономної Республіки Крим.

В разі визнання Конституційним Судом України нечинними правових актів України на території Автономної Республіки Крим Верховна Рада України або відповідно Президент України зобов'язані врегулювати правові відносини, що виникли внаслідок дії цих актів.

Стаття 13. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим можуть бути достроково припинені у разі, якщо вона:

1) порушила Конституцію України і закони України та не приводить свої рішення у відповідність з ними;

2) прийняла рішення, спрямоване на порушення територіальної цілісності України, самочинну зміну її державно-територіального устрою;

3) не може протягом двох місяців з дня обрання не менш як двох третин депутатів від кількісного складу Верховної Ради Автономної Республіки Крим, визначеного виборчим законодавством, сформувати Уряд Автономної Республіки Крим.

Рішення про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим і призначення нових виборів цієї Ради приймає Верховна Рада України.

У разі припинення повноважень Верховної Ради Уряд Автономної Республіки Крим продовжує виконувати свої обов'язки до сформування його нового складу Верховною Радою Автономної Республіки Крим наступного скликання.

Стаття 14. Україна виступає гарантом правового статусу Автономної Республіки Крим, передбаченого Конституцією України і цим Законом.

**Президент України
Л.КУЧМА**

м. Київ
17 березня 1995 року

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Над проектом закону «Про боротьбу з корупцією», підготовленим до другого читання на розгляд сесії Верховної Ради, працювала **Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією.**

Від робочої групи законопроект представив головний консультант комісії Микола Мельник, який доповів про зауваження і пропозиції, що надійшли в комісію у ході його доопрацювання.

Як зазначалося, боротьба з корупцією має здійснюватися на основі забезпечення чіткої правової регламентації діяльності державних органів, служб та осіб, які уповноважені на виконання функцій держави, забезпечення прав та інтересів фізичних і юридичних осіб.

Підкреслювалося, що законопроект головним чином спрямований на попередження проявів корупції серед державних службовців, народних депутатів та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави. В ньому також передбачено відповідальність за вчинення корупційних діянь у вигляді штрафу та звільнення з посади, якщо вони не містять складу злочину. Коли ж корупційне діяння містить склад злочину, а саме, хабарництво, зловживання чи перевищення посадових повноважень тощо, то відповідальність настає згідно зі статтями Кримінального кодексу України.

Обговорено також законопроект про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону «Про боротьбу з корупцією», яким, зокрема, регламентуються правові наслідки для осіб, що вчинили умисний злочин, використовуючи при цьому посадове становище. Пропонується позбавляти таких осіб права на пільгову пенсію.

Комісія прийняла рішення винести зазначені проекти на розгляд Верховної Ради. Вів засідання голова комісії Григорій Омельченко.

Робоча група **Комісії з питань екологічної політики** доопрацьовує Водний Кодекс України, вже схвалений Верховною Радою України у першому читанні.

Відсутність правової бази у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів є значною перешкодою у здійсненні ефективного державного управління і контролю за забезпеченням охорони вод від забруднення, економного їх використання, поліпшення водозабезпечення населення і галузей економіки якісною водою в необхідних обсягах.

Депутати проаналізували як вітчизняний, так і зарубіжний досвід законодавчого регулювання водних відносин, зокрема таких країн як Німеччина, Франція, США, Польща, Угорщина та інших.

У ході підготовки Водного Кодексу опрацьовано понад 300 зауважень і пропозицій від комісій, народних депутатів України, міністерств і відомств, наукових установ, а також громадських організацій, більшість з яких враховано.

До проекту Водного Кодексу введено ряд нових принципово важливих розділів і положень щодо державного управління, економічного регулювання, стандартизації, нормування у галузі використання і охорони вод та ринкової економіки.

Крім того суттєво доопрацьовані положення щодо забезпечення законодавчого регулювання охорони малих річок, використання прибережних смуг та водоохоронних зон. Передбачено посилення відповідальності за порушення водного законодавства.

Прес-служба Верховної Ради України.

У депутатських групах і фракціях

Коли не затверджується бюджет, найбільше страждають аграрії, —

так висловився народний депутат України, міністр сільського господарства Юрій Карасик на засіданні депутатської фракції «Аграрники України»

Обговорюючи проект Державного бюджету на 1995 рік і виробляючи політику фракції під час слухання цього питання на засіданні Верховної Ради, народні депутати в основному згодилися на 114 трильйонах карбованців, які передбачено їм виділити для ведення сільської галузі. Це дасть можливість не тільки посіяти, зібрати врожай, утримувати ферми, а й навіть розпочати, хай і в невеликих розмірах, капітальне будівництво на селі, яке вже давно зупинилося.

Разом з тим члени фракції висловили немало слушних зауважень. Скажімо, проектом бюджету не передбачені кошти на придбання і ремонт техніки. А вона, як відомо, з катастрофічною швидкістю старішає і дедалі частіше виходить з ладу. Не підтримується фінансами індивідуальне будівництво на селі. А це ж — люди, спеціалісти, яких теж дедалі меншає в сільськогосподарському виробництві.

Забуті також меліорація, вапнування і удобрення земель. Ці роботи запущені так, що навіть за сприятливої погоди недобираємо мільйони тонн урожаю.

Чому так сталося, запитували депутати, що акцизний збір хоча б за горілку не йде на потреби села? Ось де резерв підтримки сільськогосподарських програм, говорили вони. А як розцінювати те, що уряд збирається фінансувати закупівлю тільки половини зерна від реальних потреб держави?

На засіданні прозвучала і така репліка: ті, що стоять біля годівниці, урвали собі кращі шматочки. Хай це суто емоційний вибух, але члени фракції висловлювали стурбованість тим, що й далі роздуваються управлінські, контрольні, наглядові, одне слово, бюрократичні структури держави. І це тоді, коли ми змушені рахувати кожну копійчину. Чи не пора піти на рішуче і значне скорочення кадрів отаких установ?

З цим важко не погодитися. В країнах, де на певному етапі вводили політику «затягування пасків», розпочинали саме з розгляду доцільності утримання всіляких управлінських структур.

Підсумовуючи сказане, керівник фракції Сергій Довгань оцінив проект бюджету так: за нинішньої скрути, екстремальних умов існування держави це забезпечує більш-менш стерпні умови для села. Хоча треба й далі шукати гроші для соціальної сфери, підтримання науки, освіти, охорони здоров'я. Бо ж треба дивитися і в завтрашній день.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Кредити і борги

Аналіз

ЗА ІНФОРМАЦІЄЮ Кабінету міністрів, наданою Укрінформу, зовнішній державний борг України становить 4,8 мільярда доларів США, в тому числі: 3,4 мільярда — борг країнам СНД; 0,9 мільярда — заборгованість за іноземними кредитними лініями, наданими під гарантії Кабінету міністрів України, 0,5 мільярда — заборгованість за кредитами міжнародних фінансових організацій (Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Європейський банк реконструкцій і розвитку).

З 1992 року по 1 січня 1995 року оформлено кредитів на загальну суму 1,5 мільярда доларів США, використано на суму 1,3 мільярда доларів.

Майже 40 відсотків обсягу російського кредиту (на загальну суму 2,5 мільярда доларів США), становила заборгованість українських підприємств за одержану продукцію російських постачальників. Решту суми становить заборгованість за технічними (платіжними) кредитами на кореспондентських рахунках Національного банку України у Центральному банку Росії. Другий російський кредит (угода від 24 червня 1993 року) на суму 247,5 мільярда рублів (203,9 мільйона доларів США) було використано на придбання енергоносіїв. При цьому, з урахуванням двох взаємозаліків між Мінфіном, корпорацією «Укргаз» та акціонерним товариством «Укргазпром» на суму 1,5 трильйона карбованців, споживачі кредиту у повному обсязі розрахувалися з державним бюджетом за отриманий кредит (2,2 трильйона карбованців).

Найбільші труднощі пов'язані з погашенням російського кредиту на суму 2,5 мільярда доларів США, наданому на п'ять років (річні платежі по ньому становлять близько 416,7 мільйона доларів США). Під час урядових переговорів з російською стороною порушувалися питання про відстрочення платежів або пролонгацію цього кредиту. Росія також погодилася надати відстрочку для сплати прострочених у 1994 році платежів по погашенню двох державних кредитів у сумі 484,7 мільйона доларів США. Проект відповідної угоди зараз опрацьовується з Мінфіном Російської Федерації.

Відповідно до Угоди від 5 листопада 1994 року між урядами України і Туркменистану державний борг України за отриманий у 1993 році туркменський газ на 671,9 мільйона доларів США було реструктуровано на більш сприятливих умовах: протягом семи років (замість двох), причому перші два роки будуть сплачуватися лише відсотки за кредит.

Питання про форми погашення державного боргу перед Молдовою в сумі 28 мільйонів доларів США опрацьовується з урахуванням пропозицій молдовської сторони щодо можливого взаємозаліку заборгованості Молдовської залізниці перед Укрзалізницею.

У кінці 1994 року відбулася значна зміна джерел зовнішніх кредиторів України: були залучені фінансові ресурси Міжнародного валютного фонду та Світового банку. При цьому слід зазначити, що умови повернення кредитів, котрі залучаються від міжнародних фінансових організацій, є найбільш пільговими для України.

Сергій ЛАВРЕНЮК,
«Голос України»

НАМ ПРОПОНУЮТЬ КРЕДИТИ

Треба лише зуміти їх узяти

НА ДУМКУ фахівців Світового банку, Україна за умови рішучого впровадження ринкових реформ може розраховувати на фінансову підтримку від банку в розмірі 700—800 мільйонів доларів США на рік. Сьогодні на різних етапах підготовки — 17 проектів Світового банку, що передбачають таку підтримку. Крім того, готується 11 проектів-досліджень, які фінансуватимуться за рахунок грантів, мобілізованих Світовим банком. А їх успішна реалізація, поза сумнівом, сприятиме прискоренню структурних змін в економіці України. Про деякі з цих проектів піде мова нижче.

1. Проект розвитку міського громадського транспорту

За проектом кошти буде використано на придбання запасних частин, ремонтного обладнання і парку електричних та дизельних транспортних засобів у трьох містах — Києві, Львові і Кривому Розі. Передбачається також надання цим містам консультаційної допомоги. Очікується, що цей проект сприятиме відновленню бажаного рівня обслуговування населення міським транспортом та поліпшенню фінансової життєздатності державних підприємств громадського транспорту. Загальна вартість проекту 40 млн. доларів США, з яких позика Світового банку становитиме до 35 млн.

2. Проект розвитку систем зв'язку

В Україні на 100 чоловік припадає лише 14 телефонних апаратів. Такий рівень явно недостатній для забезпечення переходу до сучасної ринкової економіки. Тому основною метою проекту є сприяння у створенні конкурентоспроможної, ефективної галузі зв'язку, сприяння розвиткові міжміського та міжнародного зв'язку шляхом виділення коштів на придбання обладнання, фінансування монтажу та будівництва волоконно-оптичних міжміських ліній передачі. Передбачається прокладання двох магістральних волоконно-оптичних кабелів: одного з Києва до Вінниці, Хмельницького, Тернополя, Львова та до кордону з Польщею, а другого — з Києва до Черкас, Кіровограда, Дніпропетровська, Донецька, Запоріжжя і Луганська та до кордону з Росією. Останній планується підключити до волоконно-оптичного кабелю Київ —Одеса, який забезпечить зв'язок мережі України з підводним кабелем, який планується прокласти через Чорне море. Загальна вартість проекту становитиме 34 млн. доларів США, з яких позика Світового банку — 25 млн.

3. Проект розвитку житлового будівництва

Сьогодні в Україні хронічний дефіцит як доброякісного, так і будь-якого житла, скорочується будівництво, зростає кількість незакінчених будинків, а існуючий житловий фонд потерпає від гострої нестачі капіталовкладень в експлуатацію. Нескінченні черги на отримання квартир. Тому метою запропонованого проекту є розвиток будівництва житла та розширення можливостей громадян щодо його отримання. Як можливі міста для втілення проекту розглядаються Київ, Одеса, Львів, Севастополь, Харків, Дніпропетровськ та Чернігів. Загальна вартість проекту становитиме 60 мільйонів доларів США, з яких Світовий банк планує дати 35 млн.

4. Проект реабілітації гідроелектростанцій

Умовою реалізації цього проекту є створення акціонерної гідроенергетичної компанії. Інвестиційні кошти призначатимуться на придбання турбін, генераторів, удосконалення системи регулювання частоти та мережі диспетчерського зв'язку. Очікується, що цей проект сприятиме виконанню Указу Президента України «Про заходи щодо ринкових перетворень у галузі електроенергетики України», виданому в 1994 році. Загальна вартість проекту — 150 мільйонів доларів США, з яких Світовий банк планує надати 80 млн.

5. Проект із газопостачання

Основними невирішеними проблемами, що стримують реалізацію цього проекту, є неплатежі, невизначеність із роздрібними цінами на газ та субсидіями побутовим споживачам. Інвестиційні кошти призначатимуться для розвитку газопостачальних трубопроводів та встановлення газолічильників, що сприятиме збільшенню постачання газу, надійності його розподілу та зменшенню збитків. Загальна вартість проекту — 100 млн. доларів США. Світовий банк має надати позику у розмірі 80 млн.

6. Проект транзиту газу

Умовою реалізації цього проекту є підвищення середньооптових цін на газ до рівня, який повністю покривав би закупівельну ціну та вартість транзиту по території України з тим, щоб не субсидувати внутрішніх споживачів за рахунок плати за транзит. Ще однією умовою є впорядкування заборгованості за російський та туркменський газ. Інвестиційні кошти спрямовуватимуться на реабілітацію компресорних станцій та трубопроводів на чотирьох головних експортних газопроводах. Світовий банк планує надати позику в розмірі 140 млн. доларів США.

7. Проект з розвитку насінництва

Основною метою цього першого в галузі сільського господарства проекту, здійснюваного за підтримкою Світового банку, є сприяння розвиткові конкурентоспроможної системи насінництва шляхом підтримки виробництва гібридного насіння кукурудзи, цукрових буряків та соняшнику, поліпшення правової бази насінництва. Проект передбачає утворення трьох акціонерних компаній, які займатимуться створенням і пуском в експлуатацію трьох підприємств з виробництва та обробки гібридного насіння. Кредит Світового банку забезпечить фінансування витрат на обладнання, будівельні роботи та керування проектом, а потреби в оборотному капіталі для трьох підприємств у розмірі до 14 млн. доларів США покриватимуться за рахунок внесків акціонерів та місцевих позичальників.

8. Проект структурної перебудови сільського господарства

Цей проект спрямований на розширення можливостей взаємообміну з іншими країнами та імпорту матеріально-технічних ресурсів для сільського господарства. Також передбачаються надання короткострокових та довгострокових позичок на розвиток приватного сектора, що займатиметься постачанням матеріально-технічних ресурсів, спрямування інвестицій підприємствам, створеним на базі приватизованих державних підприємств, що займатимуться транспортуванням та зберіганням сільськогосподарської продукції. Реалізації цього проекту має передувати приватизація більшості підприємств з переробки та зберігання сільськогосподарської продукції,проведення земельної реформи та розвиток земельного права, що передбачатиме можливість приватизації землі. Під цей проект Світовий банк планує виділити позику в розмірі 300 млн. доларів США.

Крім перелічених вище, Світовий банк працює над проектами з енергетики, розвитку фермерства, охорони здоров'я, соціального захисту, розвитку системи освіти, водопостачання та водоочищення, розвитку фінансових установ та іншими.

За кожним із них стоять реальні кредити, яких сьогодні дуже не вистачає Україні. Треба лише зуміти їх узяти. Втім, можна й не брати, але не варто при цьому вважати, що Світовий банк дуже набиватиметься.

Джон ВІЛЬЯМСОН, головний співробітник Інституту міжнародної економіки (Вашингтон), спеціально для «Голосу України»

МІСЦЕ УКРАЇНИ В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

МАЙЖЕ в усіх країнах світу, які я відвідав, мені доводилося чути нескінченні розмови про «глобалізацію». Адже ці країни усвідомлюють себе частиною всесвітнього ринку капіталу, на якому вони мають конкурувати за отримання прямих інвестицій. Вони намагаються якнайбільше експортувати та сприймають як належне своє членство в міжнародних організаціях на зразок Міжнародного валютного фонду (МВФ).

Мене дуже здивувало, наскільки протилежним є ставлення до цих питань в Україні, а особливо те, що подібні думки набули великого поширення саме в політичних колах України.

Зокрема найдивовижнішим виглядає підозріле ставлення до прямих іноземних інвестицій. Здається, вони не тільки не заохочуються, зважаючи на відсутність чітко визначених прав власності, а й наражаються на потужні перешкоди з боку бюрократії, причому велика кількість людей не надає їм жодного значення. Відтак не дивно, що приплив зовнішніх інвестицій є просто сміховинним для держави таких розмірів і з таким рівнем індустріального розвитку, як Україна. Щоправда, слід зазначити, що деякі країни, зокрема Японія та Китай, а також, безперечно, колишній Радянський Союз, спромоглися створити потужну промислову базу й без значних іноземних інвестицій. Однак внаслідок стрімкого технологічного прогресу стає дедалі важче не відставати від нього, перебуваючи на «технологічній периферії» та будучи відірваним від центру світової економіки, що дуже яскраво продемонстрував занепад промислового комплексу Радянського Союзу. Сьогодні ж усі країни, які намагаються здійснити швидку індустріалізацію — Китай, Індія, держави Південно-Східної Азії та Латинської Америки, — навстіж відчинили двері перед іноземними інвестиціями. Це вже зроблено в Східній Європі та навіть у Росії.

Ще більший подив викликало те, як мало уваги приділяється розвитку та заохоченню експорту. Адже в будь-якій іншій країні світу політики стурбовані тим, що їхні країни недостатньо експортують або відстають у цій сфері від конкурентів чи скаржаться на несприятливі обмеження імпорту з боку інших країн, причому часто-густо причиною цього є занепокоєння дефіцитом платіжного балансу. В Україні ж єдиним подібним прикладом, з яким я зіткнувся, була стурбованість певними обмеженнями імпорту, а саме: дуже специфічні та добре обгрунтовані скарги щодо впровадженої Європейським Союзом мінімальної квоти на український текстиль. Але ж сумні приклади дискримінації України з боку інших держав надають ще більшого, аж ніяк не меншого, значення створенню експортерам якнайсприятливіших умов для продажу будь-якої продукції на світовому ринку, а не обмеженню їхньої діяльності через заходи контролю чи вимоги реєстрації. Безперечно, подібні заходи зумовлені благими намірами на зразок запобігання втечі капіталу, але вони не є ефективним вирішенням цієї проблеми: з відпливом капіталу слід боротися шляхом усунення його причин (зокрема, негативних реальних процентних ставок та страху перед експропріацією), і коли це здійсниться, можна буде переконатися, що більшість підприємців готові дотримуватися законів.

Крім того, дуже дивним є надзвичайно благодушне ставлення до значного та важко контрольованого дефіциту платіжного балансу. Багато хто, здається, покладається на те, що Росія врешті-решт буде змушена постачати Україні частину свого газу безоплатно, оскільки Україна має можливість відключити газопроводи, якими російський газ надходить у Європу. Можливо, так і відповідатиме дійсності протягом найближчих трьох-чотирьох років, поки не стане до ладу паралельний трубопровід, що проходитиме через Білорусь та Польщу. Крім того, в цих розрахунках не беруться до уваги інші проблеми, що виникнуть в разі продовження неплатежів (потреба в імпорті з Росії лісоматеріалів тощо, який Україна вже не зможе собі дозволити, та недоступність кредитів МВФ).

> ***ЯКЩО Україна не упорядкує свій платіжний баланс на момент, коли втратить монополію на транспортування російського газу, то вона може наразитися на такі труднощі, порівняно з якими нинішні проблеми здаватимуться просто дріб'язковими.***

Зрештою, ще одним приводом для здивування є ступінь ворожості до МВФ. Пригадую, що певні вищезгадані мотиви, в тому числі й переконання, що МВФ намагається перетворити Україну на «сировинний придаток» промислово розвинених країн, нагадують побоювання, які переважали в Латинській Америці до 1963 року, коли Рауль Пребіш, тогочасний інтелектуальний лідер континенту, оголосив, що «вороже та безкомпромісне ставлення до індустріалізації вже є справою минулого». Між іншим, лише через 10 років після того, як Мексика відмовилася від внутрішньо орієнтованої політики на користь зовнішньо-орієнтованої, що має особливу прихильність МВФ та зараз здобула одностайне сприйняття в усьому світі, експорт цієї країни на 80% складався з продукції обробної промисловості, тоді як під час проведення політики «зачинених дверей» 80% експорту становила нафта! Мені набагато більше знайомі інші побоювання, наріжним каменем яких є небажання частково втратити суверенітет внаслідок отримання кредитів від МВФ. Відтак першою справою, яку я зробив, коли на початку 80-х років прийшов працювати до Інституту міжнародної економіки, була організація конференції з цього питання. Я намагався, щоб на цій конференції належне представництво отримали й критики МВФ, оскільки жодною мірою не вважаю, що МВФ працює бездоганно й не заслуговує на критику взагалі (справді, я дуже гостро критикував цю організацію за те, що вона не змогла вчасно попередити Мексику про небезпечні аспекти здійснюваної політики, які, зрештою, й призвели до кризи в цій країні). Проте після бурхливих суперечок на конференції вдалося досягти загальної згоди щодо двох положень. Першим з них є те, що коли МВФ надає якійсь країні кредити з метою сприяння виходу її з кризи, він має повне право переконатися, що ця країна здійснить заходи, які забезпечать її економічне одужання, а не спрямує виділені кошти на те, щоб ще певний час продовжувати руйнівну політику. Друге положення полягає в тому, що, хоча вибір і послідовність першочергових та другорядних заходів у кожному окремому випадку можуть бути різними, проте існують певні «головні засади», які повинні мати місце завжди: бюджетна дисципліна, жорстка монетарна політика та реальний і конкурентоспроможний обмінний курс. Саме вони є головними умовами МВФ. Адже ці заходи дають країні шанс вийти з кризи, хоча спочатку і можуть бути дуже болючими.

Тарас ПЕТРІВ, «Голос України» (з Таллінна)

Леннарт МЕРІ: І навіть коли в світі не буде воєн, людству доведеться розв'язувати нові проблеми

До його думки прислуховуються впливові в світі політики і бізнесмени, знають й поважають люди мистецтва і, мабуть, найголовніше, — цінують і люблять громадяни країни, де він — Президент. Це — глава Естонської Республіки Леннарт Мері. За свої шістдесят з лишком років йому вдалося багато чого побачити й пережити (народився в сім'ї дипломата, жив у Німеччині, Франції, США), при цьому навчитися сприймати, здавалося б, частковості того, що відбувається, як складові різноманітності історичного розвитку. Кажуть, що це завжди допомагало йому залишатися оптимістом. А також навіть в малому знаходити оригінальні рішення. Мабуть, мені довелося стати свідком останнього, бо, відходячи від протокольних правил, наша зустріч, за пропозицією Леннарта Мері, відбулася в його робочому кабінеті.

— Пане Президенте, народи України і Естонії об'єднують традиційні історичні зв'язки, і не тільки в нинішньому сторіччі. За останній час в наших країнах багато що змінилося. Естонія стала лідером серед нових незалежних держав в сфері суспільного реформування. Україна також іде шляхом інтенсивних перетворень. Нам разом потрібно подолати проблеми минулого, а також знайти свої місця й нові ролі в європейській та світовій політиці. Та нині з'явилося багато скептиків, які кажуть, що треба турбуватися більше про своє, а не думати про те, як будувати відносини з іншими державами, наприклад, із невеликою Естонією, яка десь на далекій Балтиці...

— Ця проблема трохи схожа на картину Рєпіна «Запорожці пишуть листа турецькому султану», тому що в ній відчуваються романтичні часи старих фурманів, які гнали коней «за тридев'ять земель». А коли розібратися, що таке «тридев'ять земель» — це, виявляється, дві сусідні губернії. Нам нині не потрібно брати старі карти й циркулем вимірювати відстань між країнами. Ми повинні зараз розумом, який буде скерований у майбуття, вимірювати спільні інтереси. Вони не змінюються від кількості кілометрів. Ми відчуваємо, що в нас з вами можуть бути спільні інтереси в політиці, де основним є питання стабільності, захисту суверенності. І якщо в нас це спільне, то географічна відстань не відіграє ніякої ролі.

Але є й зворотний зв'язок. Чим більші економічні інтереси, тим міцніший і стабільніший світ.

— Ми прагнемо інтегруватися в міжнародні структури, але при цьому нам доводиться розв'язувати багато завдань зі «спадкової скрині», обтяженої колоніальними проблемами минулого...

— Імперії розпадаються, коли по-старому вже жити не можна, а народи розуміють, що їм самою природою, самою логікою розвитку історії дано божественний дар до самовизначення. Саме цим і скористалося багато народів.

Якщо народ виявив бажання скористатися своїм невід'ємним правом на самовизначення, якщо народилась самосвідомість, рано чи пізно він все одно буде вільним. А були часи, коли, наприклад, деякі французькі політики намагалися розпачливо чіплятися за Алжир. Це привело Францію на межу громадянської війни, адже на той час в Алжирі жила велика кількість французьких громадян. І лише завдяки історичному баченню генерала де Голля вдалося передбачити ці трагічні події. Я тоді сидів біля радіо й стежив за розвитком ситуації. І я чітко пам'ятаю той день, коли генерал де Голль виступав на Ейфелевій вежі. Ця промова тривала 12 хвилин. Але я пам'ятаю цей урочистий тембр, який був властивий лише де Голлю. Адже уявіть собі: промова тривалістю 12 хвилин змінила хід історії, захистивши Францію від страшного кровопролиття й створила основи П'ятої республіки.

— Імперії рано чи пізно розпадаються, але на постімперському терені треба будувати нове суспільство. Сьогодні Україна, як і Естонія, не є членом якогось військово-політичного об'єднання, але має «озиратися» навсібіч, турбуючись про власну безпеку, розташувавшись на так званій «нічийній смузі». З одного боку — Росія, яка домінує серед країн, що підписали ташкентську угоду про колективну безпеку; з другого — держави Вишеградської групи, які рано чи пізно будуть в НАТО. Яким чином, на вашу думку, розвиватиметься надалі цей процес?

— Я бачу, що процес цей не стоїть на місці. Ми, звичайно, знаємо, що демократичні країни не були підготовлені до такого швидкого розпаду колоніальних держав. Демократичний світ був готовий лише до одного сценарію. Цей сценарій написано Варшавським пактом. Його тепер опубліковано, і відомо, що війська країн Варшавського договору розробляли план вступу на територію Франції і розраховували через Тріумфальну арку парадним маршем увійти до Парижа.

Захід свої інтелектуальні можливості мобілізував для протидії саме такому розвиткові подій. І геть випустив з поля зору глибинні процеси, що давно відбувалися в колишньому Радянському Союзі. Розпад колоніальної держави стався так раптово, що його сприйняли навіть з тривогою, бо він поставив нараз безліч питань, які раніше ніхто не зумів навіть серйозно сформулювати. Питання вакууму безпеки надзвичайно важливе, бо деякі народи почуваються за такого стану не вельми затишно. Хочемо ми того чи ні, але на нас тиснуть наше історичне минуле і, на жаль, політична сучасність.

Але коли ми справді засукаємо рукава, коли ми справді працюватимемо, думатимемо, мислитимемо для своєї країни, то раптом відкриємо, що в світі є чесні інтереси стосовно і Естонії, і України, і що, хоч як і дивно, ми далеко не осібно стоїмо. Але політичну волю для цього ми маємо виявити самі.

— Ви не припускаєте думки про можливий новий поділ на зразок пакту Молотова—Ріббентропа?

— Для цього треба було б мати двох Молотових чи двох Ріббентропів. Адже між ними різниці не було. Коли Ріббентроп повернувся з Москви, то Гітлер запитав: «Ну, як там, у Москві?» І Ріббентроп майже з якимось конфузом відповів, розвівши руки: «А знаєте, було вельми приємно. Почувався, як тут, між своїми партійними товаришами». Бачите, він навіть не сказав «панів», він сказав «товаришів».

— Світ змінюється дуже швидко. Складається враження, що людство колись назавжди забуде про криваві війни...

— Ми, на жаль, ще тільки теоретично відчуваємо, що такий світ буде — світ без воєн. Проте я думаю, що слід завжди бути реалістами й знати, що замість війн будуть нові, не менші турботи. Скажімо, коли б у Китаї на людину припадала така сама кількість автомашин, як у США, то Азія опинилася б перед глобальною екологічною катастрофою. Ми, дякувати Богові, ще далекі від цього. Проте перші вогнища проблеми, що назріває, вже відчутні. Одна з них — Чорнобиль. Я не буду передрікати інші проблеми, з якими доводиться зустрічатися вже сьогодні, але це — глобальні проблеми, що не визнаватимуть національних кордонів.

Разом з тим ми повинні бути оптимісти. І якщо проблему створила людина, то досі вона завжди відшукувала її розв'язання. І цей нескінченний біг за власною тінню, вочевидь, залишиться і буде джерелом творчості, глибокого натхнення.

— Ми часто згадуємо про нову Європу. Чи знайдеться в ній у майбутньому місце для культур навіть маленьких європейських народів?

— Я не бачу в цьому проблеми. У Сполучених Штатах, що їх іноді називають «домною різних національностей», на початку століття була така загальна тенденція: якомога скоріше стати схожим на англосаксонця. Нині ж у Луїзіані або на півночі люди раптом стали з радістю відкривати, що вони — нащадки французьких колоністів, а французька мова навіть входить у вжиток у деяких штатах на західному березі. Дивно, але кількість корінного населення, я маю на увазі червоношкірих або індійців, нині більша, ніж за часів відкриття Америки Колумбом. Там відбувається процес відкриття свого культурного коріння, і це не спричинює конфліктів, а навпаки — створює нові фарби.

— А в сусідній Канаді це породжує непокірний Квебек...

— Проте й цю проблему буде розв'язано демократичним шляхом. Можу вас запевнити, що французи Торонто бомбардувати не будуть...

— Нині можна спостерігати, як у постсоціалістичних країнах на виборах перемагають центристські або ліво-центристські сили. Чи не буде різких змін у політиці Естонії у зв'язку з формуванням нової більшості в парламенті вашої країни?..

— Безумовно, ні. Деякі зміни будуть, проте вони матимуть той самий діапазон, що й зміни у старій, добрій Англії, де вже не один десяток років лейбористи змінюють консерваторів для того, щоб дати їм перепочинок. Щоб ті повернулися з чіткіше відточеною програмою. І тоді час роздумів — за лейбористами. Це і є вічний шлях розвитку демократії.

Хроніка. Факти. Події

● *Баку*

Пролилася кров...

Ситуацію в Азербайджані повсюди контролює влада,— заявили на прес-конференції керівники силових структур республіки та генеральної прокуратури, міністерства внутрішніх справ і міністерства національної безпеки. Керівники силових структур повідомили, що під час сутичок з обох сторін загинуло дев'ять чоловік, ще 12 отримали поранення. Внаслідок об'єднання зусиль їхніх відомств затримано бунтівних співробітників загону поліції особливого призначення (ЗПОП),що дислокувався у Казахському районі республіки.

Державний департамент США звернувся у четвер до громадян країни з письмовим застереженням, у якому закликав американців утримається аж до окремого повідомлення від поїздок до Азербайджану через політичну кризу, що триває в цій країні.

● *Токіо*

Знову землетруси

Землетрус силою 5,2 бала за шкалою Ріхтера стався на території центральної і західної Японії. Повідомлень про жертви і зруйнування не було.

За даними національної метеорологічної служби, на поверхні коливання найбільшої сили — до 3 балів за прийнятою в Японії 7-бальної — відчутні були в містах Іїда та Сува в префектурі Нагано. Напередодні ввечері землетрус такої ж сили стався на північному острові Хоккайдо.

● *Москва*

Чечня — як модель?

За необхідність «пов'язати відбудовчі роботи з політичним врегулюванням у Чеченській Республіці» висловився перший віце-прем'єр РФ Олег Сосковець. На засіданні комісії з відбудови економіки та соціальної сфери Чечні перший заступник глави Кабінету міністрів констатував «слабку взаємодію місцевих органів влади з федеральними військами». З цього приводу Олег Сосковець виступив з ініціативою про створення структури при уряді Росії з прогнозування ситуації у республіці й напрацювання відповідних рішень. Судячи зі слів першого віце-прем'єра, рушієм нової структури має стати Міністерство РФ з національної безпеки та національної політики, а кінцевим результатом — вироблення на прикладі Чечні певної моделі поведінки федеральної влади у випадку, якщо виникнуть аналогічні конфлікти на території Росії.

Тим часом артилерійські обстріли чеченських населених пунктів тривали.

● *Братислава*

Крига скресла, панове

За закритими дверима пройшли переговори між словацьким і угорським прем'єрами Владіміром Меч'яром та Дьюлою Хорном. Сторони спробували знайти компроміс щодо тексту міждержавного договору між двома сусідніми країнами, щоб встигнути підписати його до початку паризької конференції з «Пакту стабільності в Європі».

Як Київ та Єреван шукали можливості для співпраці

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

А ввечері відбулася повторна зустріч Голови Верховної Ради Республіки Вірменія Бабкена Араркцяна та Голови Верховної Ради України Олександра Мороза, під час якої підписано Договір про дружбу та співробітництво парламентів обох країн.

Після цього Бабкен Араркцян провів прес-конференцію для журналістів, де зазначив, що сподівається на подальше взаєморозуміння та підтримку між обома державами, а також висловив сподівання, що проекти міжурядових угод, які знаходяться у стані узгодження, будуть прийняті. Це стосується Угод — про трудову діяльність і соціальний захист громадян України та Вірменії, які працюють за межами своїх держав про повітряне сполучення, про виробничо-технічну кооперацію між Міністерством машинобудування, військово-промислового комплексу та конверсії України і Міністерством промисловості Республіки Вірменія та ряд інших документів.

Пізно ввечері делегація Вірменії відбула до Єревана.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

ЦЯ СМЕРТЬ ВПЛИНУЛА НА ДОЛЮ УКРАЇНИ

До 400-річчя від дня народження Богдана Хмельницького

ІСТОРИКИ вірні своїм принципам — розповідають про те, що справді сталося в реальному житті. Старший син Богдана Хмельницького Тиміш (1632 —15.IX. 1653) згідно з документальними підтвердженнями залишив незначний слід в історії України. На початку боротьби за незалежність України був відправлений гетьманом до Бахчисарая як заложник. Потім брав участь у Сучавській обороні, під час якої загинув від смертельної рани. Це два найяскравіші факти з його біографії — короткої, але яскравої.

З висоти нашого сьогодення маємо змогу по-новому подивитися на життя Тимоша Хмельницького. Не ігноруючи документів, можемо розширити бачення зробленого ним. Адже саме із старшим сином пов'язував Богдан Хмельницький продовження своєї справи, власне, майбутнє України як незалежної могутньої держави.

«Побачивши сумну процесію, гетьман скочив з коня і пішов назустріч.

— Кого везете? — спитав він у передніх козаків.

Мовчать козаки, не наважуються сказати. Тоді гетьман швидко пішов до труни. Він і догадувався, кого везуть, і сам собі боявся те сказати.

— Зніміть віко! — звелів він.

Віко знято, і Богдан побачив, хто був у труні.

— Тимоше! Синку коханий! — скрикнув він і припав до сина...»

Це уривок з історичної повісті російської письменниці Ольги Рогової (1851 — рік смерті невідомий) «Тиміш Хмельниченко», яка витримала п'ять видань в Росії. 1913 року повість уперше переклала українською мовою дружиною Бориса Грінченка — Марією Загірною.

Сумний уривок.

Адже після смерті сина гетьман України зрозумів, що нікому продовжити його протистояння сусідам — Польщі, Московії, Туреччині, Кримському ханству... Треба вступати в союзи, нерівноправні й несправедливі. Поховавши сина, гетьман вступив у військовий союз з московським царем. Подібні союзи були укладені також з Польщею, Туреччиною, Швецією, Кримом та іншими державами.

Дослідники мало пишуть про життя Тимоша Хмельницького. Якщо й пишуть, то з позиції держав, до яких належать. Найчастіше пишуть негативно. У нас залишається змога керуватися лише логікою. Адже хіба міг би гетьман доручати Тимошеві складні дипломатичні та військові справи, коли б той не був гідним їх? Вісімнадцятилітній Хмельниченко забезпечував спокій на південних кордонах України. Туреччина, Польща,Молдавія, Валахія, Трансильванія то об'єднувалися, то протистояли одна одній у боротьбі з козаками.

Значне місце в юному житті Тимоша посідає історія його шлюбу з Роксандою — донькою молдавського господаря Василя Лупула. Можливо, це був шлюб з традиційними намірами: породичавшись з молдавським господарем, Богдан Хмельницький планував таким чином змінити південні кордони своєї держави.

Хоч би як там було, але зустріч з Роксандою стала фатальною для Тимоша. Наречена була вродливою і багатою. Претендентів на шлюб з нею було чимало. Петро Потоцький, Дмитро Вишневецький (правнук славного Байди), польний гетьман Калиновський... Все знатні поляки. Дехто з дослідників пише про те, що молода княжна, перебуваючи як заручниця в Константинополі у султана, поступилася дівочою честю, бажаючи швидше повернутися додому. Як би там не було, але якщо й покохав Тиміш, то його почуття не було розділене Роксандою і сватання закінчилось «гарбузом». Очевидно, не так відмова Роксанди засмутила Тимоша, як те, що його мрія стати самому господарем молдавської землі відсувалась на невизначений строк. Втрутився у справу батько — Богдан Хмельницький. І весілля відбулося. Хід його описують по-різному. Але, очевидно, воно не принесло щастя Тимошеві. Майже всі дослідники згоджуються, що Тиміш так і не добився від Роксанди взаємності.

Посилення України на півдні не подобалося ні Туреччині, ні її союзникам. Об'єднавшись, суперники Тимоша Хмельницького вирушили в Молдавію. Тиміш закріпився в Сучаві — фортеці, що вважалася на той час неприступною. Богдан Хмельницький в ті дні не міг прийти на допомогу синові.

Смертельне поранення гетьманового сина пов'язують з прибуттям до Сучави колишнього суперника Тимоша в боротьбі за Роксанду — Дмитра Вишневецького. Це з його наказу був організований гарматний обстріл командного пункту Тимоша Хмельницького. Осколки відтяли ногу Тимошеві, і він помер у страшних муках. Сучава здалася. Козакам було дозволено залишити фортецю разом з тілом Тимоша Хмельницького.

22 жовтня скорботний кортеж прибув до Чигирина. Богдана Хмельницького на той час вдома не було. Він надіслав наказ, щоб тіло не ховали до його прибуття. Лише 27 грудня Тимоша поховали в Суботові, в церкві, споруджeній батьком.

Невтішною була й доля його дружини Роксанди. Вона повернулася додому в Молдавію, де загинула в ході воєнних подій.

Книжковий кіоск

А тепер ще й історичний

І справді, за сімдесят минулих років у нас видавалися різноманітні календарі: спортивні, жіночі, піонерські, сільськогосподарські, політичні... А от історичних не було. Заполонені догматичною ідеологією більшовики вважали, що вивчення історії може спонукати «радянських людей» до аналітичного мислення, а отже, призведе до розуміння подій, які відбуваються в СРСР та за його кордонами. Особливий контроль за виданнями історичної тематики був в Україні, де в школах навіть не викладалася історія власного народу.

Журналісти популярного журналу «Київська старовина» вирішили порушити нав'язану традицію і видали «Український історичний календар — 1995». Зважаючи на те, що нинішній рік проходитиме під знаком відзначення 400-річчя від дня народження Богдана Хмельницького, календар присвячений в основному історії українського козацтва. Відкривається він статтями, присвяченими символам нашої незалежної держави, її гімну. Символічно, що й перша ілюстрація, поміщена в календарі, — це знаменита картина Миколи Івасюка «В'їзд Богдана Хмельницького у Київ» (січень 1649 р.), перший вірш — поезія Володимира Сосюри «Любіть Україну!».

Зміст нового науково-популярного видання склали не тільки перелік дат, статті до них, але й оригінальні сторінки, як от «Козацька абетка» чи «Гетьмани України» «Пісні українського народу» чи уривки з прозових творів видатних письменників, присвячених темі козацтва.

Розраховано нове видання на широке коло читачів. Загальну редакцію «Українського історичного календаря» здійснив академік Петро Толочко, а до колективу авторів, який очолює історик Анатолій Денисенко, увійшли відомі дослідники вітчизняної історії.

Зараз колектив працює над підготовкою до видання «Українського історичного календаря», що об'єднає розповіді про дати й ювілейні події 1996 року.

Володимир СЕРГІЙЧУК, доктор історичних наук

Як Шевченка замінили Леніним...

Таке сталося 15 серпня 1965 року в селі Шешори на Івано-Франківщині

Архіви

КОЛИ 9 березня 1914 року майбутній «вождь світового пролетаріату» Володимир Ульянов своєю присутністю вшановував разом з українцями під синьо-жовтими прапорами в Кракові пам'ять видатного сина України, він, мабуть, навіть гадки не мав, що колись на Шевченковому святі «правнуки погані» останнього замінять портрет Великого Кобзаря на портрет його, Леніна. Але таке справді сталося 15 серпня 1965 року в селі Шешори Косівського району Івано-Франківської області. Це засвідчує доповідна записка трьох ідеологічних відділів ЦК Компартії України, яку досі переховували в колишньому «спецхрані».

Ось про що довідуємося з неї.

У травні 1965 року в Шешорах з ініціативи голови сільради Михайлюка (ініціали його не вказано) створили комітет з відновлення пам'ятника-бюста Тараса Шевченка, встановленого у селі ще 1914 року, а в 1944 — зруйнованого під час відступу гітлерівських загарбників.

На пропозицію деяких представників інтелігенції з Києва, які щорічно відпочивали у цьому і навколишніх селах Косівського району, підкреслюється в доповідній, бюст Шевченка замовили скульптору Іванові Гончару, котрий виготовив додатково копію з уже готового пам'ятника.

А далі в цьому документі пишеться:

«Деякі особи з числа інтелігенції Києва, відомі своїми націоналістичними настроями (Т. Франко, Ю. Назаренко, Г. Цимбал, В. Чорновіл та інші), вирішили використати бюста Т.Г. Шевченка в селі Шешори для підігрівання націоналістичних настроїв серед населення села. Слід сказати, що голова сільради Михайлюк, в минулому член націоналістичної організації УНДО (Українське національно-демократичне об'єднання), член «комітету» зав. клубом Іванишин (колишній дяк), що був зв'язаний з однодумцями, пішли назустріч цим особам і всю організаційну роботу по підготовці до відкриття пам'ятника проводили таємно, не ставлячи до відома про це партійні і радянські органи. Вони замовили і розіслали від імені комітету по відновленню пам'ятника 200 запрошень, надрукованих в районній друкарні, повідомили в навколишні села про день відкриття бюста, домовились про приїзд художньої самодіяльності зі Львова тощо.

Відкриття пам'ятника Михайлюк і члени комітету призначили на 8 серпня ц.р., не погодивши це з райкомом КП України і райвиконкомом. Косівський райком партії (секретар т. Петрик), узнавши за кілька днів про торжества, що готуються в с. Шешори, за згодою Івано-Франківського обкому вирішив відкриття пам'ятника перенести на 15 серпня ц.р. Але зробив це формально, не втрутився по суті в цю справу, нічого іншого не придумав, як мобілізувати на 8 серпня для наведення порядку деяку кількість міліції. Разом з міліцією в село виїхали секретарі і відповідальні працівники райкому і райвиконкому.

8 серпня біля пам'ятника в селі зібралося багато мешканців с. Шешори, навколишніх сіл і райцентру. Міліція на виду у всіх почала завертати автомашини з людьми, що прибували на свято. Це викликало обурення у присутніх. Працівники райкому і райвиконкому зверталися до громадян з проханням розійтись, пояснюючи, що відкриття пам'ятника перенесено на 15 серпня ц.р. у зв'язку з тим, що проводяться збирання врожаю і 8 серпня оголошено робочим днем. Оскільки присутні, підбурювані окремими особами з Києва і Львова, не розходились, вирішено було провести концерт ансамблю художньої самодіяльності студентів Львова. Слід відмітити, що програма концерту цього ансамблю «Гомін» мала явно націоналістичний характер. Тут не було виконано жодної сучасної радянської пісні, зате прочитані деякі ненадруковані твори Симоненка, уривки з тенденційно підібраних місць з поеми Шевченка «Катерина» тощо.

15 серпня ц.р. в с. Шешори відбулося офіційне відкриття пам'ятника Т. Г. Шевченку, організоване Косівським райкомом КП України. Свято в цілому пройшло організовано і правильно політично спрямовано. Проте і на цьому святі дехто висловлював невдоволення тим, що районні власті втрутились в торжество, оформили площі перед пам'ятником державними прапорами і портретами керівників партії і уряду, а також тим, що за вказівкою райкому КП України портрет Шевченка на підготовленій для концерту естраді був замінений портретом В. І. Леніна. Слід відмітити, що під час концерту, який відбувся на естраді в 150 метрах від пам'ятника, купка людей з села, а також деякі приїжджі з Києва (Кореневич, Цимбал і інші) влаштували спів пісень біля пам'ятника, а потім пішли на обід в будинок зав. магазином, колишнього оуновця Соколюка».

А висновок ідеологи ЦК Компартії України зробили такий: «На нашу думку, Івано-Франківський обком і Косівський райком КП України виявили політичну короткозорість, своєчасно не взявши в свої руки справу відновлення і відкриття пам'ятника-бюста Т. Г. Шевченка в с. Шешори Косівського району. Завдяки цьому окремі особи намагалися використати цей факт для підігрівання націоналістичних настроїв серед певної частини населення села».

Наприкінці доповідної давалися ось такі рекомендації трьох відділів ЦК:

«Вважали б за доцільне у зв'язку з цим доручити обкому вжити відповідних заходів до поліпшення ідейно-виховної роботи в селі Шешори і Косівському районі. Обкому КП України необхідно було б, зокрема, обговорити на бюро цей факт, притягнути до відповідальності керівників Косівського району за формальне ставлення до організації важливих політичних заходів.

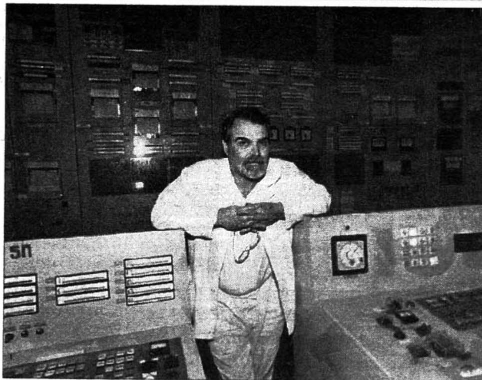
На нашу думку, Івано-Франківському обкому і Косівському райкому КП України необхідно змінити сільраду села Шешори політично стійкими працівниками, замінити зав. клубом цього села на іншу людину.

Потрібно було б також доручити парткому і партбюро Спілки художників і Спілки письменників України обговорити негідну поведінку комуністів скульптора Гончара І. М., члена СРПУ Ю. Назаренка, а партійній організації «Робітничої газети» члена КПРС Кореневича Л. Збори працівників комсомольської газети «Молода гвардія» вже обговорили поведінку свого співробітника В. Чорновола. За вимогою зборів він звільнений від роботи в газеті».

Пропонувалося також розглянути стан ідеологічної роботи в Івано-Франківській області на засіданні Секретаріату ЦК КП України. Але після доповіді цього питання зав. відділом пропаганди і агітації Георгія Шевеля першому секретареві ЦК Петрові Юхимовичу Шелесту на документі з'явилася резолюція: «До справи».

І того ж дня (10.09.1965 р.) зав. загальним відділом ЦК Одноробманенко списав доповідну до архіву.

Чому тільки цим обійшовся Петро Шелест, мабуть, найбільш повно може пояснити тільки він сам. Можливо, стало соромно обговоренням на Секретаріаті ЦК ще раз засвідчувати ту велику наругу, яка чинилася над Великим Кобзарем, коли його образ замінювали на портрет Леніна?

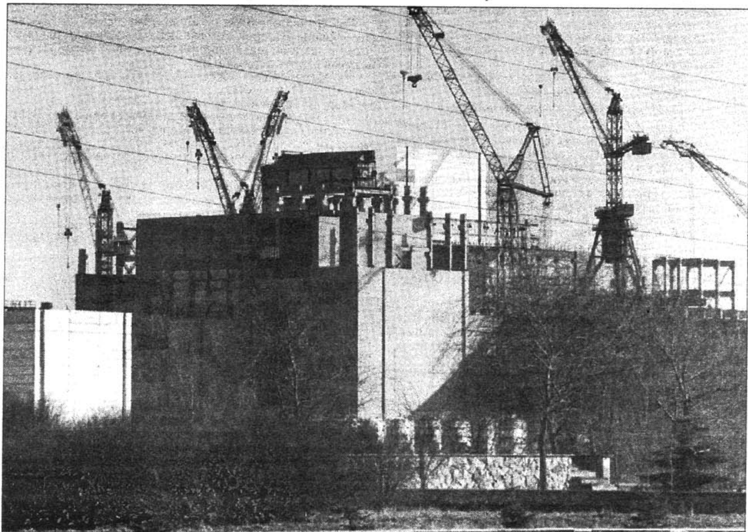
Леонід БРОВЧЕНКО, Сергій КОВАЛЬЧУК (фото), «Голос України»

Долю ЧАЕС мають вирішити прагматики

Виступаючи в середу перед журналістами Президент Л.Кучма заявив однозначно: досить щодо ЧАЕС тільки політичних рішень, до цієї проблеми треба підходити комплексно. Тільки за найскромнішими підрахунками, зупинення станції коштує 1,4 мільярда доларів. Де взяти такі кошти за нашої бідності? А якщо й закрити два блоки, то, мабуть, варто будувати теплову станцію? Треба ж дати лад цілому містові енергетиків. У зоні — тисячі тонн відходів. Де будувати сховище? Вчені проти, щоб його споруджували в зоні. Краще там, де глинисті грунти. А головна проблема зони — «саркофаг». Цього року має завершитися герметизація даху. Треба замінити систему енергопостачання. Одне слово, роботи й проблем тут ще надовго.

Нині українські реактори такого типу, як у Чорнобилі, нічим не відрізняються від російських. Але від Росії Захід не вимагає виводити їх з експлуатації. Водночас тиск «великої сімки» і вітчизняних антиядерних сил не сприяє високому моральному стану персоналу обслуги, не додає впевненості у майбутньому. В той же час, підкреслив на прес-конференції Л.Кучма, безпека на АЕС майже на 60 відсотків залежить від персоналу, його настрою, душевного стану тощо. Останнє слово за всім тим, що стосується ЧАЕС і зони, має бути не за політиками, а за прагматиками. Як компроміс — за політиками з прагматичним мисленням.

Я НЕНАВИДЖУ БРЕХНЮ У ВСЯКІЙ ОДЕЖІ...

19 березня 1895 року в Києві народився видатний український поет і вчений Максим РИЛЬСЬКИЙ

Наша сучасність знає, думаю, небагато поетів, що приходили б до сивих своїх ювілеїв з таким, як у Рильського, розмаїтим трудовим набутком. Його люблять усі музи. І він їм відповідає взаємністю. Томи поезій, перекладів, досліджень... Гори переробленої протягом десятиліть роботи. Справді щедра серцем мусить бути людина, щоб стільки зробити, і зробити з такою любов'ю!

Олесь ГОНЧАР.

Людмила ТАРАН, провідний науковець Київського літературно-меморіального музею М. Рильського

«Як Одіссей, натомлений блуканням...»

НА ШЛЯХ він вийшов ранньої весни — і в прямому, і в переносному розумінні. Народився Максим Рильський під сузір'ям Риб, 19 березня 1895 року. І перша збірка «На білих островах» побачила світ, коли поетові було лише п'ятнадцять.

... Скільки було віри, які грандіозні заміри заповідалися! Навесні 1923 року М.Рильський пише побратимові-неокласику М.Зерову: «А ми б збудували Арго! Між нами були б досвідчені керманичі — Зерови, і захоплені мрією про золоте руно невідомих берегів Тичини... І це було б мистецтво...»

Трагічно склалася доля неокласиків, та чи тільки їхня? Хіба могло бути по-справжньому щасливе, реалізоване — у тоталітарному суспільстві, у підневільному світі — життя Максима Рильського? Попри всі нагороди й титули, атрибути єзуїтської «ласки», зазнав він і переслідувань, і цькувань, і всілякого роду принижень... Чорні віхи на шляху поета: 1931 рік — арешт, Лук'янівська в'язниця і 1947-й — розгорнута Кагановичем кампанія проти Рильського як «українського буржуазного націоналіста». Налички наліплювали — мов випікали тавро... Державі-упиреві потрібні були оспівувачі режиму. Накинені зверху «керуючою і спрямовуючою» ідеологеми мали прирости до душі поета, а вже потім від нього вимагалося «малого»: **звеличувати, прославляти, таврувати...**

Рильський змушений був розриватися між **молотом** («панщина» заради хліба насущного) і **стилосом** (творчість як вияв Божого дару, як свобода душі...) Та й чи тільки він один жив під такою планидою?.. А духовний інструмент — надто тонкий, делікатний, аби не здеформуватися від крикливого силуваного оптимізму, фальшу, соцреалістичних приписів і кліше.

Але ж які потаємні джерела усе-таки живили спрагнене, хай і притлумлене, єство? Це дар людяності, шляхетності, який — від батька Тадея Рильського, його «громадівського» оточення, власний талант справді філософського ставлення до життя і — світ культури. Справжню культуру Рильський відстоював, боронив усе своє життя: від так званого пролеткульту, від вульгаризаторського примітивізму, від псевдонародності. І високим засадам поет був вірний: згадаймо його передмову до плеканого томика творів Зерова, що побачив світ 1964 року, — це була справді **подія** того часу.

Останні збірки Максима Рильського, надто «Голосіївська осінь», «Вогні», «Зимові записи», — доносять голос тонкого лірика, що вловлює невблаганний поклик незримої межі. І «туга за молодістю», і «спокійна творчості тривога» знов і знов оживають у поетовім слові. А як воно озивається до нас? Таки не дано знати наперед... У дні серпневого путчу 1991 року «Голос України» на першій сторінці видрукував ось ці рядки:

Коли тривоги життьової
Тебе підхопить вітер злий,
По вінця сили трудової
У серце стомлене налий.

Нехай не виє самотина,
Як чорний пес за ворітьми!
Скажи крізь муку: я людина!
Зрадій крізь горе: я з людьми!

(20 вересня 1952 р.)

У складну, переломну пору зміни епох читаймо поетів: знайдемо давно написані відповіді на наші тривожні питання.

Послуговуючися сакральною формулою: таки серед нас сивочолий майстер, «Як Одіссей, натомлений блуканням...», мовлячи його словами. «Третє цвітіння» — триває.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Архіви

Більше за людську приязнь

У ВІДКРИТОМУ архіві Миколи Бурачека я знайшов маловідому фотокартку Максима Рильського. Пропоную читачам коротку розвідку про стосунки двох визначних діячів культури — поета М.Рильського та художника М.Бурачека.

25 лютого 1961 року Максим Рильський написав статтю «Природа і література». Переконаний, що й досі немає у нашій літературі такого глибокого культурологічного есе, присвяченого екології, стосункам людини й природи.

Саме в цій статті серед інших знаходимо згадку і про Миколу Бурачека: «Є речі чисто пейзажні... і вони мають право на існування, як мають право на існування в образотворчому мистецтві пейзажі Саврасова, Левітана, Куїнджі, Івана Труша, Сергія Васильківського, Бурачека, Глущенка... Хоч немає людських постатей на них, але вони промовляють до людей». Це була відповідь поета на закид одного активного критика-соцреаліста, який вимагав, щоб пейзаж в літературі був обов'язково пов'язаний з життям, з діяльністю людей.

Між М.Рильським та М.Бурачеком існувало щось більше за людську приязнь — інтелектуальне спілкування, перегук душ чисто мистецький. І це зрозуміло — вікова різниця в майже чверть століття не дозволяла обом розвивати особисті стосунки. Тим більше, що жили вони — один в Києві, другий — у Харкові. Проте про першу зустріч 18-літнього поета з уже відомим київським художником можна говорити впевнено. У 1913—1914 роках у Києві виходив літературно-мистецький місячник «Сяйво». М.Рильський і М.Бурачек не тільки виступали його авторами, але й зустрічалися в редакції. Інше документальне підтвердження особистого спілкування між митцями знаходимо в 1939 році, коли М.Рильський та М.Бурачек були членами ювілейного комітету з відзначення 125-річчя від дня народження Т.Шевченка.

Навіть цих фактів, очевидно, достатньо, щоб у поле зору дослідників життя та творчості М.Рильського потрапив видатний пейзажист, яким був М.Бурачек. Адже жили вони в непростий час, коли зберігати будь-які свідчення, а тим більше документальні, що розповідали б про дружні стосунки між митцями, було просто небезпечно. М.Рильського неодноразово заарештовували, весь час під загрозою арешту перебував і М.Бурачек. Можливо, лише через похилий вік його не чіпали. В результаті постійного чекання «гостей» з ДПУ—НКВС люди нищили домашні архіви. З надзвичайними труднощами в сім'ї сина художника — Германа, переховували газетні відбитки відомих тепер фотопортретів, де поряд з діячами Центральної Ради, її головою Михайлом Грушевським сидить і Микола Бурачек. Адже він — один з ініціаторів відкриття в Києві 1917 року Української академії мистецтв — давньої мрії Т.Шевченка. Був президентом академії, професором-засновником. Як і М.Рильському, після поразки визвольних змагань українського народу художникові довелося рятуватися на селі — М.Рильський вчителював на Сквирщині, а М.Бурачек — поряд, на Уманщині...

Фотознімок, який вперше друкуємо сьогодні, потрапив до архіву М.Бурачека від сім'ї Коцюбинських. До речі, на знімку бачимо брата Михайла Коцюбинського — Хому Михайловича та його дружину Катерину Яківну — батьків відомої дослідниці літератури Михайлини Коцюбинської.

«Капусти ще нема, а річки вже нема»

МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО я пам'ятаю то замисленого, то розважливо-спокійного, то легко усміхненого. Він такий і в поезії — мудрий, замислений, часом гнівний. Тоді зі спокійного тону, розважливого, переходить на різкий, і вже читаємо не прозово-елегійні рядки чи вдивляємось у його багатобарвний пейзаж, а чуємо підвищений голос, слово стає різким, гнівним, презирливим:

Вони між нами ходять — і на зборах
Промови виголошують гучні,
Вони не знають тонів небадьорих,
Та очі в них — приглянетеся! — скляні!

Це із «Зимових записів», останньої, підготовленої поетом до друку збірки віршів, що побачила світ 1964 року, в останній рік його життя.

Щастило мені бачити його в доброму настрої, дотепного жартівника в годину дозвілля, відпочинку, і чути від інших його вчасно підкинуте слово приятельського жарту. В дружній бесіді чергувались веселий дотеп і серйозна тема, нотка смутку й оптимізму, співчуття й осуд. Все це — теж мозаїка. Для портрета мого улюбленого Майстра слова.

О.Ю.

* * *

Петро Северов — прозаїк. Однак бездоганно знав поезію, міг читати вірші Гумільова, книги якого були заборонені, по пам'яті, був у добрих стосунках з Максимом Тадейовичем.

Якось поскаржився: «Викликали оце на засідання місцевкому Спілки, допитувались:

— Що це у вас за п'янки?

Відповідаю:

— От тобі й маєш! Як у Корнійчука, то це, бачте, — прийоми, а як у мене зібрались почитати щось нове та й підвечеряти, то вже — п'янка!»

— А чому виповідаєте це мені? — спитав Максим Тадейович.

— Бо нікому більше...

— Що ж — це діло поправиме. Запрошую вас до себе на... прийом! Там, до речі, і почитаєте Гумільова.

Невигадані історії

* * *

Група письменників прибула пароплавом до Канева рано-вранці. На пристані вже чекали керівники району. Один з них швиденько підійшов до Рильського і запропонував місце в автомашині.

— Тут є об'їзна дорога — швидко довеземо вас до могили.

Максим Тадейович відповів:

— Дякую, але я пішечки дійду «до могили». Буде час подумати, долаючи оці дерев'яні старенькі східці. Адже Шевченко заповідав: «Думайте!»...

І ми попрямували на Шевченкову гору східцями.

* * *

— Варті уваги слова «Сейте разумное, доброе, вечное», — сказав поет, перегладаючи «Учительскую газету» за чашкою кави.

А потім до друзів, що додавали до кави трохи коньяку:

— Пейте разумное, доброе, вечное. Та знайте міру! — додав.

* * *

Один прозаїк не міг працювати в Ірпінському будинку творчості. Він гонив солов'їв із кущів біля вікон (тоді ще були солов'ї!), що концертували, зачиняв якомога щільніше вікна... — А я б, — озвався Рильський, ідучи побіля тих кущів із друзями, — написав би заяву до місцевкому **письменників**, його неодмінному голові Петру Вільховому, аби прикріпили до моєї кімнати всіх солов'їв! Для натхнення!

* * *

Ірпінська заплава, за ініціативою Микити Хрущова була по-хижацькому не осушена, а, власне, знищена. Максим Тадейович під час зустрічі з партійним лідером так відповів на запитання про справи на заплаві:

— Капусти ще нема, а річки вже нема.

Цим нагадав Хрущову його обіцянку: «Закидаємо овочами не лише столицю після осушення!..»

Почув і записав Олекса ЮЩЕНКО.

Ведучий рубрики «NATURA» — Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ. Тел. 441-86-44.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

НА ЧЕРЗІ — ДРУГИЙ ЕТАП

розбудови українського футболу

МИ ВЖЕ повідомляли про конгрес Федерації футболу України, а також про обрання президентом ФФУ на новий чотирирічний термін Віктора БАННИКОВА. З ним наша сьогоднішня бесіда.

— Ви очолювали український футбол і попередні чотири роки. Що, як на вас, найзначнішого сталося протягом цього періоду?

— Свою політику ми орієнтували на кілька напрямків. І відзначу, що стратегічну програму федерації було виконано за неповні три роки. Відповідно 25 червня і 3 липня 1992 року Україну було прийнято постійним членом УЕФА та ФІФА. Українські збірні та клуби почали брати участь у товариських та офіційних міжнародних змаганнях. Отже, наш суверенітет, про який мріяли мільйони прихильників футболу, став реальністю.

Дозволю собі ще раз нагадати окремі факти. Протягом трьох років наше футбольне господарство зросло та зміцніло. У чотирьох лігах маємо 84 команди майстрів, у першості країни участь беруть 90 аматорських команд колективів фізкультури, 148 юнацьких, з якими працюють 1500 штатних тренерів. Маємо тепер 20 СДЮШОР, 40 ДЮСШ та 600 дитячих футбольних відділень, де проходять науку 130 тисяч юних футболістів. Отаким солідним є резерв нашого футболу.

Здобуто й результати. Наші юнаки до 16 років вибороли бронзові медалі на першості Європи. Молодіжна збірна України очолює турнірну таблицю у відбірковій групі чемпіонату Європи.

Доцільним і виправданим вважаю перехід нашого чемпіонату і першості на європейську систему «осінь-весна» із заліком трьох очок за перемогу в матчі.

Щоправда, не так, як хотілося б, поки що виступають у єврокубках наші клуби, не на повних вітрилах попрямувала у відкрите море й наша національна збірна. Їй ще треба впіймати попутний вітер. Але не слід сумувати. Причин для оптимізму вдосталь. Маємо достатньо талановитих футболістів і тренерів, надійний резерв, про який уже згадував. Це дає змогу сподіватися на поступовий вихід українського футболу на високий міжнародний рівень.

До речі, сьогодні в рейтингу УЕФА Україна посідає 17 місце за результатами 1993—1994 років (Росія — 14 місце, Грузія — 18, Латвія — 28, Білорусь — 34, Молдова — 36, Естонія — 41, Литва — 44, Вірменія — 45).

— Вікторе Максимовичу, а які структурні зміни сталися в ФФУ?

— Відтепер найвищим органом у нас є конгрес. Маємо й робочий виконком, а ще — надзвичайний комітет.

— Що це за комітет?

— До нього входять: я, перший віце-президент Анатолій Біденко і чотири віце-президенти. Як бачите, кількість моїх заступників набагато збільшилася. Маю їх тепер у регіонах, яким тепер надаватиметься більше самостійності. Валерій Авдиш із Сімферополя координуватиме роботу футбольних організацій Криму, Херсонської, Миколаївської, Кіровоградської, Одеської та Чернівецької областей, Іван Гайворонський — Донецької, Луганської, Харківської, Дніпропетровської та Запорізької, львів'янин Михайло Кусень відповідатиме за західний регіон — Львівська, Закарпатська, Тернопільська, Івано-Франківська, Хмельницька, Рівненська, Волинська області, нарешті, житомирець Валерій Стародубов також віце-президент і куратор Житомирської, Вінницької, Черкаської, Чернігівської, Київської, Полтавської, Сумської областей та міста Києва.

Генеральним секретарем ФФУ на конгресі обрано колишнього начальника управління спортивних ігор Міністерства у справах молоді і спорту Миколу Черниша.

— Хто очолив комітети федерації?

— Зазначу, що перевагу віддавали виключно фахівцям. Будь ласка, ось цей список: фінансовий комітет очолив Валерій Ісаєнко, юридичний — Віктор Медведчук, з проведення змагань — Анатолій Коньков (сподіваємося, що цей комітет поступово трансформується в професіональну лігу), зі статусу гравця — Тарас Клим, інспекторський — Анатолій Дяченко, з жіночого футболу — Сергій Щербак, юнацький — Олександр Козаченко, з міні-футболу — Геннадій Лисенчук, з інвалідного футболу — Борис Воскресенський, технічний — Олег Джус, з питань безпеки і справедливої гри — Стефан Решко, медичний — Володимир Малюта, ветеранів — Микола Кузнецов, дисциплінарний — Микола Кірсанов, апеляційний — Євген Собмодаєв, із преси — Петро Лавренюк, асоціацію футбольних арбітрів (АФА) — Костянтин Вихров. П'ятеро з них — Ісаєнко, Медведчук, Коньков, Воскресенський та Вихров — є членами виконкому.

— Які ж плани ФФУ?

— Не гаючи часу, гуртом, повинні почати другий етап розбудови українського футболу. Маємо порушити питання перед урядом про надання федерації та клубам пільг на розвиток футболу, звільнивши від обов'язкового продажу 50 відсотків валютних коштів, від сплати митних зборів та платежів, які ми і клуби виплачуємо, коли одержуємо спортивну форму, інвентар та обладнання, що надходять за контрактами й у вигляді спонсорської допомоги. Проситимемо, щоб ФФУ та клуби прирівняли до державних установ у питанні оплати комунальних послуг та оренди приміщень.

Подбаємо, щоб ефективно діяли усі структурні підрозділи ФФУ. Працюватимемо активніше над створенням професіональної футбольної ліги (ПФЛ). Зрозуміло, що велику увагу приділятимемо дитячо-юнацькому футболу.

Нарешті, зробимо все, щоб забезпечити підготовку збірних країни від наймолодшого віку до національної команди до офіційних турнірів, у яких вони братимуть участь протягом 1995—1998 років.

Звичайно, без допомоги нам не обійтись. Потрібна державна програма розвитку футболу в Україні.

На знімку: президент ФФУ Віктор Банников.

Василь БАБУХ, «Голос України»

Як сільради фізкультуру й спорт урятували

ПЕРЕХІД на ринкові відносини боляче вдарив по фізкультурно-спортивній роботі на Буковині. Через нестачу коштів перестали функціонувати спортивні зали, дитячі спортивні школи, опинилися серед безробітних тренери та спортінструктори. Найвідчутніших втрат, як найбільш незахищений, зазнав сільський спорт.

Але у Вижницькому районі Чернівецької області зуміли кинути рятівний круг цій царині, зберегти її від повного зубожіння й розвалу. І хоча заходи, які тут своєчасно вжили, не є панацеєю від усіх бід, але вони все ж таки відіграли свою позитивну роль.

Ударів ринкової стихії першими зазнали на Вижниччині спортінструктори. Через відсутність коштів колгоспи, ніби змовившись, ліквідували ці штатні колись посади. І села одразу відчули на собі цю втрату, оскільки повпреди спорту (не будемо перебільшувати їхніх заслуг) таки щось робили, аби залучати молодь до фізичного гарту. Тепер же тут запанували хаос і безладдя.

І ось у Вижницькому районі знайшлася людина, яка першою вдарила на сполох із цього сумного й тривожного приводу. Це був голова райспорткомітету з тридцятирічним стажем роботи в цій царині Петро Дмитрович Цоколяк. Він звернувся тоді ще в держадміністрацію з проханням зберегти у районі штат спортінструкторів, але вже не при колгоспах і селянських спілках, а ввівши їх у штатний розклад сільрад. Керівники району, зокрема голова Ради народних депутатів Дмитро Бужора та його заступник Дмитро Никифоряк, вловили раціональне зерно і в цій пропозиції. Адже самі колись займалися спортом, знаються в його проблемах. Та своє слово з цього приводу мала сказати сесія райвиконкому: це ж бо її повноваженням приймати таку ухвалу. І, треба визнати, депутатський корпус заступився за бідних спорт- інструкторів.

Ці посади збережено при одинадцяти сільрадах, тобто в більшості сіл Вижниччини. Нема їх лише в малих населених пунктах, оскільки там виконкоми мають мізерний бюджет.

— Чи відчувається нині віддача спортінструкторів? — запитую в начальника райвідділу у справах молоді і спорту (віднедавна так звуться колишні райспорткомітети на Буковині) Петра Дмитровича Цоколяка.

— Безумовно. Хоч як не важко нині щось організувати на селі, а ми рук не опускаємо. Торік усе-таки, нехай і в урізаному варіанті, провели районну спартакіаду. Відбувся чемпіонат району з футболу. Чотири наші колективи фізкультури представили свої команди на обласну футбольну першість. І скажу по щирості: без допомоги спортінструкторів (тепер, правда, ми їх називаємо організаторами у справах молоді і спорту) ці заходи були б нереальними.

— Отже, ви за те, щоб ваші повпреди залишалися й надалі в селах?

— Звичайно. Інакше без них втратимо і те, що настарали раніше. І не треба жалкувати за коштами, які виділяють сільради на їх утримання. Вони досить скромні: зарплата спорторганізатора нині не становить навіть півтора мільйона карбованців.

— Кого із спорторганізаторів ви особливо виділили б?

— Насамперед Дмитра Решка з села Мілієва. Це справжній лідер місцевої молоді. Сам у минулому непоганий спортсмен. В цьому населеному пункті не без його впливу молодь тягнеться до занять атлетичними й ігровими видами спорту, звідси вийшло чимало обдарованих борців, що входили до складу збірної області.

Те, що зроблено в цьому гірському районі буковинського краю, революцією не назвеш. І все ж це добрий зачин, свідчення того, що тут з увагою й розумінням ставляться до запитів молоді. Більше того, досвід, набутий вижничанами у царині збереження й захисту спорту, може стати маленьким дороговказом і для інших регіонів України, де цього ще не зробили.

Чернівецька область.

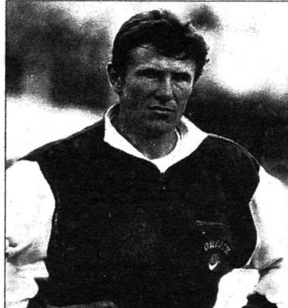
Віктор ДОДОНОВ, начальник ФК ЦСКА (Київ)

Путівку до Італії здобуто

Як відомо, у вересні нинішнього року в Італії відбудуться Всесвітні армійські ігри. До їх програми входить і футбольний турнір, учасником якого буде збірна Збройних Сил України. Цю команду створено на базі клубу ЦСКА (Київ). Очолюють її тренери Володимир Лозинський, Юрій Машковський та Віктор Іщенко.

Виступаючи у відбірковому турнірі, наші футболісти на полях суперників зіграли внічию з хорватами — 1:1 і поступилися болгарам — 1:3. Усе мав вирішити київський поєдинок ЗСУ (Україна) — Бундесвер (Німеччина). Українців влаштовувала тільки перемога з різницею в три м'ячі. І вони перевиконали завдання, взявши гору з рахунком 6:0 !

Голи забили: Соболевський, Пєстряков (два), Закотюк, Ковальчук, Максим'юк. Окрім цих футболістів, у складі українського колективу виступали ще Савченко, Кривошапка, Левченко, Мельниченко, Свистунов, Кіцак.

● *Відлуння тижня*

«Золотий запас» країни

У Барселоні проходив зимовий чемпіонат світу з легкої атлетики, в якому взяли участь атлети з 34 країн. Збірна України посіла одинадцяте місце. Єдину золоту медаль для нашої держави завоював видатний стрибун з жердиною Сергій Бубка з Донецька. Всесвітньо відомому рекордсменові цього разу підкорилася висота 5 метрів 90 сантиметрів.

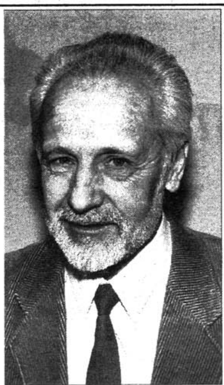
Найбільше золотих нагород вибороли спортсмени Росії — 6, у США — 4, Куби — 3, Ямайки — 2. По одній найвищій нагороді дісталося збірним України, Австралії, Фінляндії, Мозамбіку, Норвегії та Румунії.

На знімку: видатний український легкоатлет Сергій Бубка.

Фото Миколи БОЧКА.

Віталій ІВАЩЕНКО

ПРИЙШЛА ВЕСНА, А НА ДУШІ НЕСПОКІЙ

КАНДИДАТА технічних наук, доцента Київського політехнічного інституту Віталія Іващенка досить добре знають телеглядачі нашої держави. Як ведучого популярних програм «Реформи. Запитуйте — відповідаємо» і «Телетехнотеки». Сам він родом із Сміли, що на Черкащині. У студентські роки організував у КПІ комедійний Естрадний театр аматорів (ЕТА) і ось уже 35 років є його художнім керівником. Він автор і постановник десятків комедій, естрадних мініатюр, вистав. Політехніки знають його як обдарованого актора. Ще одна грань таланту цієї непересічної людини відкрилась для мене особисто 8 лютого цього року, коли в передачі Українського радіо «Зворотний зв'язок» почув вірші Віталія Вадимовича. Пише він їх просто так, не для друку. Для себе, для близьких, для тих, кого любить. Вони щирі, ніжні, красиві. Втім, ви можете переконатись у цьому самі.

Леонід БРОВЧЕНКО.

***

Якби хто знав, яка то втома,
Коли нема з ким говорить,
Коли нема нікого вдома —
Душа в самотності болить.
А хіба краще, як довкола
Людей і нелюдів чортма,
А ти — немов затятий в коло,
Бо рідної душі нема,
Нема до кого мовить слово,
Хто б зрозумів
та пригорнув.
І дні летять немов полова
Під вітром неспокійних дум.
Щоб якось вгамувати біль,
Твердж собі —
то ще не муки,
Ти не один, бо звідусіль
Самотніх душ лунають звуки.
Ще будуть і у них жнива,
Не засмоктати їх болоту,
Бо всіх єднають у спільноту
Живі поезії слова.

***

Чому чужого важко
зрозуміти?
Він переміг, ми кажем —
повезло...
Бо кожен з нас живе
в своєму світі,
У кожного своє добро і зло.
Собі такі прощаємо провини,
Які не подаруємо комусь.
У негараздах
завжди інші винні,
До нас недоброзичливі
чомусь.
В роз'єднаності
кожен з нас сумує,
Причина ж
на поверхні і проста —
Наш світ існує,
доки ми існуєм,
Він в кожному
інакше пророста.
Коли вже ми
нарешті зрозумієм,
Що кожен з нас —
то особливий світ,
Що в кожного своє
життя і мрії,
Своя любов і предків заповіт.
Тому вклонімося
чужій і власній Долі.
Пред Господом
ми рівні — я і ти.
Зла на землі
й до нас було доволі,
Додаймо ж хоч краплину
доброти!

***

Прийшла весна,
а на душі неспокій.
Нема очей,
чий погляд зігрівав,
Немає рук,
які б знімали роки,
Немає вуст
із щирістю похвал.
Нема душі, зігрітої тобою,
Твоє тепло сьогодні не в ціні.
І судять серце суєтні завої,
Як тяжко
без кохання навесні!

***

Прости мене,
знедолений мій краю,
Прости мене —
за що, я сам не знаю.
Несправедливість
серцем відчуваю —
На цій землі міг бути
справжній рай.
Чия ж у тім провина чи вина,
Чи тільки москалів
лихая воля,
А може нам за щось
такая доля
Судилася і випала сповна?
Шукаймо гріх,
завзяті і уперті,
Ласкаві до чужих,
а до своїх — гай-гай!
Сусіда клястиме в печінку
аж до смерті,
Якщо у нього
більший коровай.
І кожен лізе в гетьмани —
хоч плач!
Лиш він розумний,
решта — дурнуваті.
Пуска чужинця
в край хазяйнувати,
Продавшись
за начальницький калач.

***

Нас так привчили
думать про майбутнє,
Що вже сьогодні
наче і нема.
Сьогодні лише трудові будні,
А свята — завтра...
Та чекать дарма.

Ті вчителі жили
в суцільнім святі,
Ніщо не відкладали наперед.
Тому такі пихаті і пузаті,
Хоча в душі —
не злізли ще з дерев.

Ця скрута —
їх робота, боже правий,
Ці фарисеї кличуть нас туди,
Де ми були,
щоб знову нами править,
Вони—пани,
а ми при них — раби.

Панове, схаменіться.
Ми ж — не бидло,
І не останні люди на землі.
Правління ваше
так усім набридло!
Хто ж двічі
наступає на граблі?!

***

Не треба клястися в любові,
Не треба бити копитом.
Зіпсовано вже стільки крові
В любовних битвах
за престол.

Відгомоніло наше літо
Із блискавками почуттів.
Хтось сам упав,
когось забито,
А хтось досяг чого хотів.

Душа в самотності не може.
Прийди, коханая, зігрій.
Не треба нам любові, Боже,
Дай ніжності мені і їй.

***

З усіх багатств
найбільшеє — уява.
Розтануть гроші,
золото вкрадуть.
Ім'я?
Ім'я вороженьки знеславлять.
Товариші?
За шеляг продадуть.

Уява ж —
хоч яка не буде скрута —
Зігріє серце, душу вгомонить.
Буденності щоденная отрута
Хмаринкою
розпочинається за мить.

Уява переносить
нас в дитинство,
Де ні спокус, ні гіркоти гріха.
Там день — мов рік,
щасливих днів намисто
І голос радості
дзвенить і не вщуха.

Пірнаєм в юність.
В тім раю далекім
Куштуєм яблуко
любові і добра,
І — свято кожен день.
Тривожать лиш лелеки
Але, як прилетять,
то значить і пора.

Тремтлива ніжність.
Щиреє зізнання,
Що день — то відкриття
і тіла, і душі,
То сльози радості,
то самоти зітхання,
В коханні юному
ні правил, ні межі.

Минеться все —
здоров'я, гроші, слава,
Любові й ревнощів
спаде дев'ятий вал.
З усіх багатств
лиш пам'ять та уява
Є істинний безцінний капітал.

***

Зустрічаю я красуню —
Очі! Постать! Ноги! Сукня! —
Вищий, вишуканий смак!
Але щось у ній не так...
Жуйка в роті! Мов корова
Мне її, перемина...
І красуні враз нема.

***

Поетам не нав'язуйте ідей,
Не вчіть їх жити,
їм видніш дорога.
Бо влада вся
у світі — від людей,
А їм талант
даровано від Бога.

***

Не унижай ушедшую любовь.
Не оскорби
ревнивым подозреньем.
Никто не виноват.
Ушла сама собой,
И не вернуть
ни стоном, ни мольбой.
Любовь — не долгий свет,
а радость ослепленья.

***

Ревную я, хмельная голова!
Прошу тебя,
сними же эти муки.
Не надо никому дарить
мои слова,
Твои никто пусть
не целует руки,
И пусть волос
никто не ворошит,
И плеч твоих
не трогает случайно.
Сбеги от всех,
письмо мне напиши
О нежности, о верности,
о тайне.
Я буду ждать
и думать о тебе,
Как о рассвете
долгожданном летом,
О добром, чистом
празднике в судьбе.
Одной тебе
я расскажу об этом.

***

Купаюсь в ласковых речах,
В прикосновеньях нежных
таю
И ощущаю — на плечах,
Как в сказке,
крылья вырастают.
И я уже не на земле,
Я где-то там,
в лазурной выси,
В восторгах трепетных
забывшись,
Весь растворяюсь я в тебе.
И пусть потом
все станет по местам,
И скажут — выдумка поэта.
И все ж — с тобой
мы были ТАМ!
Им не понять —
мы знали ЭТО!

Іван ВАЛЬКО, професор

«Народ наш, Український...»,

або Дещо про репресовані прикметники

***Є** НАЙБАГАТШИЙ у світі український чорнозем, а, отже, й українська земля, яку плекають люди різного походження, але українці за приналежністю і любов'ю до неї. Так, як в Америці — американці, у Франції — французи і т.д.*

Є «тиха украинская ночь» (Пушкін), «украинский борщ» і «украинское сало» (Маяковський); були «украинские помещики и капиталисты» (Ленін).

Є, нарешті, «украинский язык» і «украинская культура» яку, як і сьогоднішню українську Конституцію, здавна творять люди різних національностей. Один з них, приміром, грек за походженням, Микола Аркас — автор опери «Катерина» та академічної праці «Історія України-Русі» — починав виклад української історії з особливою шанобливістю, пишучи прикметник, про який мовиться, з великої літери: «Народ наш Український живе на своїй землі давним-давно».

Є, звичайно, і українські літаки, пароплави, залізниці, український хліб, який щодня споживають наші люди, у тому числі й народні депутати. Але у головах деяких з них нема чомусь терміну «український народ».

Бідний, безправний народе! Об'єднуєш у мирі й злагоді представників стількох національностей і не маєш права на свого прикметника! Американський негр має право заявляти з міжнародної трибуни: «Від імені американського народу». А український росіянин говорить тільки «від імені народу України».

... Коли спікер попереднього українського парламенту Іван Плющ, перераховуючи можливі майбутні назви цього високого зібрання, вжив слово «Центральна», під куполом залу здійнявся [illegible].

— Світлана Останенко пропонувала, — уточнив Іван Степанович.

— Так это же была шутка! — вигукнула на всю Україну Світлана Вікторівна.

Бідний народ, з яким так «шутят».

Чому справді не повернутися сьогодні до ідеї, яка виникла у світлій голові Михайла Грушевського, котрий назвав вищу владу Центральною Радою?

Що вміщує у собі прикметник «Верховна»? Це, коли коротко, аналог сталінського «Верховного Головнокомандування».

Що таке Центральна Рада? Це та, що в центрі, а не зверху. Якщо радитись, то зверхність суперечить цьому. Зверхність несумісна із принципами нової Конституції, а яка ж тоді, даруйте, «демократична» держава?

Навіть партійно-радянська система погодилась на те, щоб існувала Всесоюзна Центральна Рада профспілок, Центральні Комітети компартій і т.д. Де вже там було до демократії, але назви були. Чому ж не може бути Центральна Рада України?

Зібрались у центрі і порадились. А не «у верхах».

Може, погано звучить? Чи не відповідає демократичним нормам Конституції, над якою тепер працюють? Чи суперечить історичним традиціям? Чи не в ладах з логікою і змістом? Чи не перебачає єдність держави, що має єдиний центр? Чи, може, рідна сестра наша, Росія, не чіпляється за сталінський командний термін?..

Біда, мабуть деяких депутатів — генетичний код, у якому міцно засіли основи сталінського вчення про мову, викладені в його статті «Относительно марксизма в языкознании».

Нагадаю, «батько всіх народів» виступив з нею в «Правде» і дозволив тривалу «дискусію», коли ще люди не встигли досхочу наїстись після війни. Колишній учень духовної семінарії добре пам'ятав Святе письмо, в якому сказано: «Спочатку було Слово...»

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

Пристрасті за високою модою

У Києві з'явився перший Клуб високої моди. Натхненник і організатор акції — «Gagarin club», керівник проекту — Семен Горов. Днями Клуб високої моди презентував себе й свою премію «Ольвія-Німфа» — за кращу авторську колекцію одягу весняно-літнього сезону-95. Клуб, як було зазначено, створює умови для сприятливого розвитку високого стилю в мистецтві. Починаючи кінематографом і закінчуючи модою. «Гагаринці» гарантують стрічки із Золотого фонду та прем'єри молодих українських кінорежисерів.

До співпраці запрошено відомих модельєрів, дизайнерів, художників, режисерів і артистів. Власне, без зайвих ускладнень на людей подивитись і себе показати для модельєра й моделі — й природно, й бажано. До колишнього кінотеатру імені Гагаріна, що нині переобладнаний під нічний клуб, справді прийшли авторитети — це було виявом якщо не підтримки, то зацікавленості, що межувала із здивуванням: для більшості ідея з'явилася і матеріалізувалася несподівано. Три місяці журі переглядатиме колекції, а потім назве переможця, якому й дістанеться Німфа. Прискіпливому залу продемонстрували п'ять перших колекцій — у близькій кожній творчій душі номінації «Авангардна мода». Зал реагував емоційно. Найзворушливіше враження справив дизайнер Олексій Залевський і його колекція «Пристрасті за пляшкою».

Любомира КОВАЛЬ, журналіст

ЛІКУЮТЬ ВОДА І ТРАВИ

***Хтось** чи то полічив, чи то напівжартома сказав, що за кількістю цілителів, екстрасенсів, чаклунів, знахарів, магів Київ обігнав планету всю. Можливо, що й так. Поперше, серед українців з давніх-давен пошановують знахарство. По-друге, Чорнобиль таки зробив свою чорну справу. Зросли захворюваність людей і їх схильність до тих чи інших недуг. Офіційна медицина не завжди спроможна допомогти. До того ж, ми по саму зав'язку ситі «хімією». От і шукають люди порятунку в травників, знахарів...*

Серед екстрасенсів нині чи не найкращий рейтинг у киянина Юрія Омельченка, знаного в народі нетрадиційними методами лікування.

До свого методу Юрій прямував 20 довгих років. Ішов задля того, щоб зцілити самого себе, інваліда першої групи, приреченого на нерухомість. Занурившись в медичну літературу, а саме — в книги з фітотерапії, він таки знайшов ключик до зцілення. Спершу допоміг собі, потім — багатьом рідним і близьким. Відтоді й пішла про нього слава як про нетрадиційного лікаря.

Нічого надприродного в його методі немає. Усе добрав самотужки, взяв від матінки-природи, як то кажуть, від Бога.

— З кожним пацієнтом працюю індивідуально, — розповідає Юрій Андрійович. — Моя методика включає такі важливі чинники, як екстрасенсорику, загартування, піст, фітотерапію. Про роль, яку відіграють водолікування, загартування, зайве казати. Ці методи знані споконвіку. Голодування теж не вчора з'явилося. До речі, в мене є пацієнти, які постували по сто днів і більше. Що ж підтримує їхній організм? Напої з цілющих трав, виготовлені за моїми рецептами. Під час посту відбувається своєрідна невидима операція. Мовою агрохімії це означає: лікувальні напої — що гербіциди. Вони «прополюють» організм від «бур'янів». Через певний час він стає здоровий, молодшає.

Юрій Андрійович завше розпочинає приймати людей на природі — в одному з мальовничих куточків Гідропарку, за кількасот метрів від станції метро. Пригадуєте: щоб набратися сили, козаки перед походом за будь-якої погоди занурювалися у Дніпрові води... Так і сьогодні хворі в битві з важкою недугою пірнають у воду. Кажуть, що одне таке занурення рівнозначне тридцяти голковколюванням.

Розмовляю з однією із жінок, які щойно вийшли з крижаної купелі.

— Ви знаєте, важко передати це почуття, — ділиться враженням В. Жиліна. — Таке враження, наче тебе щось підносить на крилах. І так — після кожного занурення. Я лікуюся за методом Омельченка з липня минулого року.Приїхала тоді на прийом із сином, бо сама пересуватися не могла. А живемо ми в селищі Токовському на Дніпропетровщині. Торік мене замучив тиск — 260 на 140 мала. Додавала болячок і зайва вага. Тепер я немов на світ народилася. Тиск в нормі, скинула 20 зайвих кілограмів. Ноги, які донедавна були, як колоди, тепер мене слухаються, як замолоду. Приїхала, щоб закріпити лікування. Разом зі мною приїхали мої дві сестри. Юрій Андрійович врятував мене, вірю, що він допоможе й моїм рідним.

Михайло Чабанко прибув до Омельченка з Черкащини, звідки родом, з діагнозом — виразка дванадцятипалої кишки, камінці у нирках і сечовому міхурі. На сьомий день лікування два великі камінці вийшли, та ще й так легко, що він не відчув болю.

Пропонували операцію і 23-річній Валі Забоцькій з села Кобижча на Чернігівщині. Але вона дізналася про київського чарівника Омельченка і звернулася по допомогу до нього. Голодує одинадцятий день, п'є чудодійні відвари й вірить в успіх.

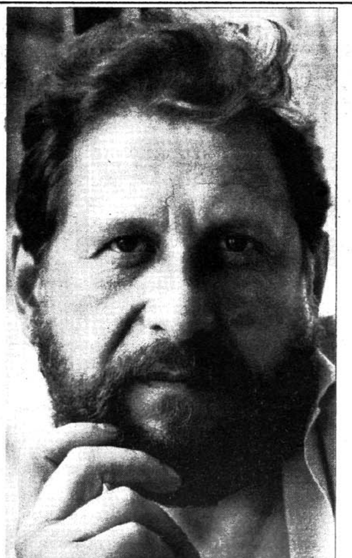
— Віра, сила волі, — підтверджує думку Валі киянка Зінаїда Жарська, — дуже важливі в битві з недугою. — А ще важливо пройти весь курс лікування, не зупинитися на півдорозі. До Юрія Андрійовича мене привезли. Я не могла на ноги ступити. Хворіла на бронхіальну астму, геть задихалася. І ось я стою перед вами цілком здорова, немов на світ народилася.

Щиро вдячна народному цілителю Галина Мельник, яка приїхала з Рівненщини.

— Мені страшенно допікав остеохондроз, — каже вона. — І куди тільки не зверталася, полегшення не було. З газети дізналася про метод Омельченка. Пройшовши курс голодування і загартування, я практично забула про хворобу. Оце приїхала на заключні сеанси.

Юрій Омельченко приймає своїх пацієнтів за будь-якої погоди, у святкові й вихідні неподалік станції метро «Гідропарк».

Нещодавно це місце на Дніпрі освятив священик УПЦ Київського патріархату отець Володимир. На це священнодійство зібралися сотні людей. Кажуть, що такого тут не було, либонь, з найдавніших часів.

На знімку: Юрій ОМЕЛЬЧЕНКО.

Микола ПУГОВИЦЯ, журналіст

Рятуючи дітей, рятуємо майбутнє

***Рік тому** в Україні вперше побувала моя дружина. Я перебував в Іспанії, коли вона повернулася й розповіла про свої зустрічі з вашими дітьми. Вона просто закохалася в них. Я дізнався тоді, яке горе спіткало багато сімей через Чорнобильську аварію. Звичайно, й раніше чув про Чорнобиль, про катастрофу на АЕС, але, зізнаюсь, і близько не уявляв її наслідків. Мабуть, я не один такий: у світі багато людей, які не уявляють собі масштаби лиха. Тоді ми вирішили з дружиною: треба допомогти українським дітям...*

Джон Б. Мобассер очолює Американську асоціацію з міжнародного студентського культурного обміну зі штабквартирою у Сакраменто (штат Каліфорнія), а також є президентом асоціації «Єдність дітей». Його дружина Іоланта Гонсалес — віце-президент організації. У різних країнах добирають дітей та посилають навчатися до США. У нашій вирішили спочатку відібрати групу дітлахів для відпочинку в Іспанії. У січні цього року 402 дитини вже погостили у сім'ях мешканців Мадрида та Валенсії, Гвадалахари та Вальядоліда. Всіх докладно обстежили у медичних центрах, тих, хто мав потребу в тому, підлікували, за місцем проживання кожного передали медкарти з результатами та рекомендаціями щодо лікування.

Фінансові проблеми цілком взяла на себе асоціація «Єдність дітей». Керівництво її вельми вдячне міністрові оборони України Валерію Шмарову за сприяння у перевезенні малюків. Зворотним рейсом військовий літак доставив до України більш як 20 тонн вітамінів та антибіотиків, що їх передали іспанці нашим лікарням і санаторіям. Все потрапило за призначенням.

Милосердя

— Зараз підготовлено ще одну групу в 200 дітей,— говорить Джон Б. Мобассер. — Половина з них — сироти, яких відбирали по школах-інтернатах Київщини, а також малюки з сімей померлих чорнобильців. Їхня подорож — цього разу до Ірландії — буде зовсім безплатна. Ми вважаємо, що будь-яка ваша дитина має хоч би тиждень зо два пробути за кордоном: просто подихати повітрям іншої країни, познайомитися з іншою культурою, побутом, представити культуру свого народу. Ірландські сім'ї вже нетерпляче очікують гостей, підготували більш як 20 тонн медикаментів, щоб відправити до вашої країни. Всі надії знову пов'язуємо з Міністерством оборони України: сподіваємося, що військові допоможуть перевезти дітей. Ірландія вперше прийматиме українських малюків.

— Стосовно наших наступних планів, — продовжує президент асоціації, — на початку травня хочемо організувати тут, в Україні, фестиваль дитячих груп художньої самодіяльності. Краща група отримає приз — подорож за кордон. Трохи пізніше в Німеччині, Ірландії, Іспанії та США проведемо тижні України. Мета: ознайомити з вашою країною якомога більше людей, з тим щоб вони частіше бували тут як туристи. Адже у вас така дивовижна природа, багата історія, безліч пам'яток, а головне — чудові люди. Влітку під Києвом і в Криму маємо надію відкрити два американські табори, в яких діти і відпочивали б, і вивчали англійську. Викладачів запрошуємо з Америки. У західних країнах путівка до такого табору коштує 1600 доларів, у нас буде — в межах 400 доларів. Рятуючи дітей, ми рятуємо майбутнє.

Чарівне подружжя тісно співпрацює з асоціацією жінок «За генофонд України», яка має багатий досвід організації оздоровлення, лікування дітей за кордоном, розподілу гуманітарної допомоги серед потребуючих. Не випадково президент її, віце-президент Молодіжного Чорнобильського фонду Лілія Пільтяй згідно з рішенням Українського фонду добра днями названа кращою жінкою п'ятиліття, — 8 Березня у Свято-Володимирському кафедральному соборі Києва відбулося її вшанування.

Ірина КАСЬЯНОВА, журналіст

Реклами не потребують

***Коли** ми кажемо про пектини, то уявляємо собі, насамперед, солодощі — зефір, мармелад, пастилу. Та призначення пектинів багато ширше від кулінарного. Вони виконують дуже важливу функцію — очищують організм від солей важких металів, радіонуклідів й інших техногенних забруднювачів.*

Містяться пектини,зокрема, в яблуках, буряці, абрикосах, але у вигляді протопектину. Щоб вони перетворилися на чистий пектин, потрібна температура 80 градусів і кисле середовище.

Розроблення пектиноємних композицій, скажімо, пектин з вугіллям, пектин з глиною — один із напрямів роботи хімічного факультету Київського університету ім. Тараса Шевченка. Співробітниками факультету створено пектинові таблетки, що призначені хворим, які постраждали від чорнобильського лиха. Автор препарату — кандидат хімічних наук, керівник групи композиційних матеріалів Павло Демченко.

Таблетки знижують вміст холестерину в організмі, сприяють нормалізації процесів обміну, периферійного кровообігу, акумуляції калію, підвищують перистальтику шлунка, запобігають розвиткові атеросклерозу судин. Вітамінний комплекс загальнозміцнювально діє на організм.

Виробляє препарат за технологією університетських хіміків Уманський вітамінний завод з привізного сухого пектиновмісного порошку.

Свого пектину в Україні ще немає. Та є близько 200 цукрових заводів. Там з «бурякового жому» цілком можна було б виготовляти такий необхідний продукт, тим паче, що є екологічно чиста технологія, розроблена в Київському держуніверситеті харчових технологій. Є також безліч нормативних документів щодо якнайскорішого налагодження випуску спеціальних продуктів харчування з радіопротекторами та сорбентами (очисниками крові). Справа, проте, не рухається. І якщо пектин реклами не потребує, то вченим без підприємницької підтримки явно не обійтися. А нам і нашим дітям — без диво-препарату.

Валерій ІВАСЬКІВ, журналіст

3,5 мільйона... доларів для акціонерів УФГ

***Саме** на таку суму буде виплачено дивідендів за 1994 рік в обсязі 28 відсотків річних у твердій валюті, виходячи з номінальної вартості акцій, вкладникам акціонерного товариства «Українська фінансова група». Крім того, багато акціонерів УФГ додатково отримають істотні пільги. Рішення про це нещодавно прийняла Міжнародна рада директорів акціонерного товариства.*

За оцінками президента Міжнародної ради директорів Валерія Бабича, такий відсоток дивідендів у ВКВ за останні два роки не сплачувала в Україні жодна структура. Крім цього, акціонери УФГ виграли й на зростанні курсової вартості згаданих цінних паперів (торік ціна акцій зросла з 23 до 27 доларів). За підрахунками пана Бабича, за останні два роки вартість однієї акції УФГ в карбованцевому обчисленні зросла майже у 600 разів. На початку продажу акцій кожний бажаючий купував акції в еквіваленті до національної валюти за 5 тисяч карбованців, а нині в будь-який час може отримати за неї близько 3 мільйонів карбованців. І ось протягом чотирьох місяців, починаючи з 1 березня, кожний вкладник УФГ отримає дивіденди з кожної акції на суму, що еквівалентна 700 тисячам карбованців. Крім цього, акціонерам надано право залишити дивіденди в компанії, придбавши на їх суму нові акції за пільговими умовами.

Рішення про виплату дивідендів саме в таких розмірах було прийнято після тривалих дискусій із західними партнерами компанії, які вважають 28-відсоткові виплати дивідендів надмірним марнотратством. Однак українська сторона відстояла ці позиції, адже багато вкладників УФГ потребують фінансової підтримки вже сьогодні.

ИНФОРМАЦИЯ О ВЫПУСКЕ АКЦИЙ ПЕРВОЙ ЭМИССИИ

ОТКРЫТОГО АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА «СТРАХОВАЯ КОМПАНИЯ АВТОМОБИЛЬНОГО ТРАНСПОРТА ГАРАНТ-АВТО»

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ЭМИТЕНТА

1.1. Акционерное общество открытого типа «Страховая компания автомобильного транспорта Гарант-Авто» зарегистрировано решением исполнительного комитета Днепропетровского городского Совета народных депутатов г.Днепропетровска. Регистрационный номер 8693-АТ от 5 апреля 1994 года.

1.2. Местонахождение компании: 320030, г. Днепропетровск, ул. Жуковского, 23.

1.3. Предметом деятельности компании являются страховая и финансовая деятельность. Другими видами деятельности компания может заниматься в случаях, предусмотренных законодательством Украины.

1.4. Величина уставного фонда компании составляет 620 000 000 крб. Объем уплаченной части 210 000 000 (двести десять миллионов) карбованцев, т.е.

Украинская страховая компания Гарант-Авто г.Киев — 60 000 000.

Физические лица г.Днепропетровск — 150 000 000 крб.

1.5. Высший орган компании — общее собрание акционеров. В промежутках между общими собраниями акционеров высшим органом компании является Наблюдательный совет компании, который возглавляет председатель совета — Илларионов Михаил Николаевич.

1.6. Исполнительный орган компании — правление компании, работой которого руководит президент компании Скороход Константин Николаевич.

Скороход Константин Николаевич: образование высшее, инженер, общий стаж работы 15 лет.

Четверик Таисия Ивановна: гл.бухгалтер компании, образование высшее, экономист, общий стаж работы 16 лет.

1.7. Контролирующие органы: ревизионная комиссия, Государственный комитет Украины по надзору за страховой деятельностью, налоговая инспекция.

1.8. Для проверки и подтверждения годовой финансовой отчетности:

внешний аудит — заключен договор с частным предпринимателем Далеевым Г.Г. (свидетельство № 62303500, лицензия № 000509).

Внутренний аудит компании осуществляется ревизионной комиссией.

1.9. Компания является учредителем двух филиалов.

1.10. На 1 января 1995 г. в компании работали 15 человек.

1.11. Акционерами компании являются 26 физических и юридических лиц.

1.12. Сводный баланс (по состоянию на 1.01.1995 г. в млн.крб.)

АКТИВ НА 01.01.95 г.

1. Основные фонды и другие необоротные активы	325
2. Запасы и затраты	69,5
3. Денежные средства, расчеты и другие активы	2020,7
	Баланс 2415,2

ПАССИВ

1. Источники собственных и приравненных к ним средств, в том числе:	
уставный фонд	210
резервный фонд	1860,4
доходы будущих периодов	115,4
прибыль	11,4
2. Расчеты и другие пассивы	218
	Баланс 2415,2

Достоверность баланса подтверждена проверкой аудитора, частного предпринимателя Далеева Г.Г. (свидетельство о регистрации №: 62383508, лицензия №: 000509).

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕЛОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЭМИТЕНТА

2.1. Компания «Гарант-Авто» за время своего существования обслужила 1500 клиентов.

2.2. Деятельность компании осуществляется в соответствии с государственной лицензией № 412/394 от 22 апреля 1994 года.

2.3. Предметом непосредственной деятельности компании является страхование и финансовая деятельность с целью получения прибыли.

2.4. Общество осуществляет личное страхование, имущественное страхование, страхование ответственности.

2.5. На момент принятия решения о первом выпуске акций компания кредиторской задолженности не имела.

2.6. Административные и экономические санкции органами государственного управления, судом или арбитражным судом в отношении компании не применялись.

3. СВЕДЕНИЯ ОБ АКЦИЯХ ПЕРВОЙ ЭМИССИИ

3.1. Решение о первом выпуске акций принято общим собранием акционеров компании 2 сентября 1994 г., протокол № 3.

3.2. Выпуск акций осуществляется с целью формирования уставного фонда.

3.3. Планируемый объем первой эмиссии — 620 000 000 крб.

3.4. Вид ценных бумаг, выпускаемых в обращение — акции простые, именные. Привилегированных акций нет.

Номинальная стоимость одной акции первого выпуска — 1 000 000 крб.

Количество выпускаемых акций — 620 штук.

Акции реализуются по номинальной стоимости.

3.5. Акциям присваивается серия 1 и номера от 001 по 620 включительно.

3.6. Форма выпуска акций — безналичная. Акционеру на всю сумму приобретенных акций при условии полной оплаты их стоимости выдается сертификат на суммарное количество приобретенных акций.

3.7. Начало размещения всех акций — с 01.04.95 г. по 01.06.95 г.

3.8. Подписчиками акций могут быть физические и юридические лица.

3.8.1. В случае подписки до 60% от объема первой эмиссии открытое акционерное Общество «Скат Гарант- Авто» прекращает свое функционирование с выплатой внесенных средств за покупку акций в 30-дневный срок со дня окончания подписки.

3.8.2. В случае превышения подписки от объявленной суммы первой эмиссии ОАО «Скат Гарант-Авто» увеличивает свой уставной фонд на сумму превышения.

3.9. Голосование на общем собрании акционеров осуществляется по принципу: одна акция — один голос. В голосовании участвуют либо непосредственно акционеры, либо их представители.

3.10. Размер дивидендов по акциям определяется Правлением акционеров. Дивиденды выплачиваются в течение 2-х недель после утверждения баланса общим собранием акционеров.

3.11. Продажа акций производится по адресу: Украина, г.Днепропетровск, ул.Жуковского, 23.

3.11.1. Временный расчетный счет в банке на период подписки: р/с 467455 АБ «Кредит-Днепр», МФО 305747.

4. ФАКТОРЫ РИСКА

4.1. Принимая решение о покупке акций акционерного общества открытого типа «Страховая компания Гарант- Авто», следует учитывать следующие факторы риска:

изменение законодательства о налогообложении;
ухудшение экономической ситуации в Украине;
возможность гиперинфляции;
форс-мажорные обстоятельства (война, стихийные бедствия).

Президент ОАО СКАТ «Гарант-Авто» К.Н.СКОРОХОД

Арбітражним судом Вінницької області (м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушені справи про банкрутство:

1. Справа 163/2 «Спарта» ЛТД (м. Вінниця, вул. 30- річчя Перемоги, 21; р/р 461412 операційне управління 52 Вінницького обласного Управління Ощадбанку);
2. Справа 120/2 МПП «АЛМ» (м. Вінниця, вул. В. Порика, 21, кв. 44; р/р 100468772 Укрсоцбанк);
3. Справа 133/2 МВКП «Саві» (м. Вінниця, вул. Фурманова, 1, кв. 12; р/р 2468744 Вінницьке регіональне управління Промінвестбанку України);
4. Справа 164/2 МПП «ВН» (м. Вінниця, вул. Л. Толстого, 23, кв. 7; р/р 468671 Укрсоцбанк);
5. Справа 162/2 «Пал» ЛТД (м. Вінниця, вул. Ольгівська, 72; р/р 467588 Укрсоцбанк);
6. Справа 132/2 Вінницька філія Черкаського МВП "Горняк" (м. Вінниця, вул. Келецька, 53, кім.409; р/р 2468427 Промінвестбанк України);
7. Справа 157/6 ПМП «Гея-бізнес» (м. Вінниця, вул. Чехова, 35а, р/р 2468870 Промінвестбанк України);
8. Справа 156/6 «Сана» ЛТД (м. Вінниця, пл. Жовтнева, 1, кім. 810; р/р 468601 АБ «Інко»);
9. Справа 131/2 концерн «Навігатор» (м. Вінниця, вул. Л. Ратушної, 22а; р/р 2609066 Промінвестбанк України);
10. Справа 26/2 «Інкомрезерв-Поділля» ЛТД (м. Вінниця, вул. Козицького, 36, кв. 40; р/р 5468136 Промінвестбанк України);
11. Справа 14/6 КМП «Лора» (м. Вінниця, вул. Пушкіна, 4; р/р 468598 КБ «Вінниця»);
12. Справа 2/6 МП «Сертіна» (м. Вінниця, вул. Космонавтів, 14, кв. 61; р/р 468034 АПБ «Україна»);
13. Справа 1/6 «Вабі» ЛТД (м. Вінниця, вул. К. Лібкнехта, 1, кім. 7; р/р 468902 АБ «Інко»).

ПИСЬМОВІ ЗАЯВИ З МАЙНОВИМИ ВИМОГАМИ ДО БОРЖНИКА ПРИЙМАЮТЬ ЗГІДНО ІЗ ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО БАНКРУТСТВО».

Державна податкова інспекція по м. Вінниці.

Арбитражным судом Донецкой области 340105, г. Донецк-105, бульвар Пушкина, 34 возбуждено дело № 190/5-21 о банкротстве общества с ограниченной ответственностью «Урожай». Адрес и реквизиты: 343120, г. Доброполье, Ломоносова, 28, р/с № 467510 в АПБ г. Доброполья МФО 334549.

Арбитражный суд принимает заявки кредиторов на протяжении месяца со дня опубликования.

НАИЛУЧШЕЕ РЕШЕНИЕ,

КОТОРОЕ ВЫ КОГДА-ЛИБО ПРИНИМАЛИ:

ОТКРЫТИЕ ФРАНЧАЙЗИНГОВОГО МАГАЗИНА

ФИРМЫ АРГО ТРЕЙДИНГ Лтд.

АРГО ТРЕЙДИНГ ПОМОЖЕТ ВАМ ДЕЛАТЬ
БОЛЬШОЙ БИЗНЕС

АРГО ТРЕЙДИНГ Лтд. — ведущий организатор розничной торговли на Украине, продающий одежду известных западных фирм:

UNITED COLORS OF BENETTON · Reebok · Lee Wrangler · ESCADA MARGARETHA LEY · Levi's · LEDER PALACE

Мы ищем динамичных партнеров в бизнесе, которые хотели бы заняться прибыльной розничной торговлей.

Если Вы из Днепропетровска, Донецка, Николаева и Херсона и у Вас есть возможность выделить помещение под магазин в центре города (только на центральной улице), свяжитесь с нами.

Тел.: (044) 220-64-41, 220-42-51, 220-87-21
Факс: (044) 227-45-50, 220-90-31 Вниманию Кожановой Натальи

252033, Киев, ул. Жилянская,35, Арго Трейдинг Лтд.

СПЕЦОДЕЖДУ:

костюмы х/б и брезентовые, рукавицы х/б, диэлектрические перчатки, фуфайки, халаты х/б белые и темные.

ОБУВЬ РАБОЧУЮ:

ботинки рабочие, сапоги резиновые.

Тел. (05667) 6-18-19.
Факс: 4-39-73.

Малое предприятие
«Гарант»
предлагает

НЕФТЕПРОДУКТЫ:

Мазут, бензин, дизтопливо, битум жидкий МЗ, битум сухой М4, серу техническую чешуйчатую.

КУПИМ МАКУЛАТУРУ

Тел. (05667)
6-87-97, 4-39-88.
Факс: 4-39-73.

ПРОИЗВОДСТВЕННО-КОММЕРЧЕСКАЯ КОМПАНИЯ «ДИС» — ПРЕДСТАВИТЕЛЬ И ПОСТОЯННЫЙ БИЗНЕС-ПАРТНЕР ПОДШИПНИКОВЫХ ЗАВОДОВ — ПРЕДЛАГАЕТ ПО ЦЕНАМ ПРОИЗВОДИТЕЛЯ

ПОДШИПНИКИ
ГПЗ-1, 2, 3, 4, 8, 9, 11, 15, 18, 20, 23

- постоянно на складе широкий ассортимент подшипников на сельхозтехнику, автотранспорт и оборудование
- обеспечиваем комплектацию промышленных предприятий в полном соответствии с графиком поставок
- по договорам комплектации и для крупных потребителей предусмотрены льготные цены

310140 г. Харьков, а/я 1674. Факс (0572) 23-71-51.
Тел. отд. комплектации 23-78-83; отд. сбыта 23-78-49; 23-71-61.

Одесское предприятие «Сельский вариант мини-молоко»
выпускает высокорентабельное оборудование по переработке молока на творог, брынзу, сметану, масло сливочное производительностью:

- 1500 — 2000 л молока в сутки (цена 1 миллиард карбованцев);
- 3000 л молока в сутки (цена 1,5 миллиарда карбованцев);
- 5000 л молока в сутки (цена 2,2 миллиарда карбованцев).

Наши реквизиты:
ЧП «Мини-молоко»,
270044, г. Одесса,
Французский бульвар, 33-А,
гостиница «Экран», ком. 604.
Р/с 1468362
в отд. Укрэксимбанка
в г. Одессе,
МФО 328618.
Код 21004195.
Факс (0482) 22-00-73,
тел. (0482) 28-67-44.

СЧЕТЧИКИ ЭЛЕКТРИЧЕСКОЙ ЭНЕРГИИ

Акционерная компания «Росток»
РЕАЛИЗУЕТ
одно- и трех-фазные счетчики электрической энергии по ценам значительно ниже отечественных производителей и в 1,5—2 раза ниже производителей стран СНГ.

Для оптовых покупателей предоставляются скидки.

т.(044) 441-44-56,
441-44-92,
ф.(044) 484-51-08

Организация реализует со склада в Днепропетровске:

двигатели Д-243;
моторокомплекты СМД-22;
СМД-18Н;
ГАЗ-53;
поршень Д-240;
комплект колец ГАЗ-53.

Наши телефоны:
(0562) 23-01-44, 23-78-81.

За кордоном чекає спадок. Можливо, на тебе...

УКРІНЮРКОЛЕГІЯ
(252034, м. Київ, вул. Золоті Ворота, 2-а)
У справах про спадщину розшукує родичів

ПОМЕРЛИХ У США:

Адама Гектора Москвяка, який народився в 1925 р. в с. Калинів Самбірського р-ну, батько якого Михайло Москвяк, а мати Короліна Ганабах (Ханабах).
Фріди Вайс (Вейс), яка народилась на Буковині в н/п Сірет.
Маї Михайлівни Ковальської, яка народилась в 1913 р. в США, батько якої Михайло Ковальський народився в 1881 р. в н/п Залісся, Галичина, а мати Марія Кіт народилась в 1890 р. в Галичині.
Сергія Теодоровича Кухарчука, який народився в 1915 р. в Дніпропетровську, батько якого Теодор (Федір) Кухарчук, а мати Василина Пилипок.

ПОМЕРЛИХ У КАНАДІ:

Миколи Мадреги, який народився в 1896 р. в Україні.
Манолі Меленкюса, який народився в 1890 р. в Європі.
Михайла Захаряса, який народився в 1902 р. в Україні.
Йосипа Малини (Маліна), який народився в 1897 р. в Західній Україні, батько якого Майк (Михайло) Малін (Малина), а мати Роза Покладик.
Джона (Івана) Адома (Адамса), який народився в 1900 р. в Росії чи Україні.
Павла Фамілінова, який народився в Канаді в 1907 р., батьки якого Дмитро та Дарія Фамілінови народились в Росії чи Україні.
Георгія Ковальського, а саме:
брата — **Володимира Ковальського;**
сестру — **Марію Рудницьку;**
племінницю — **Оксану Фрайт;**
племінницю — **Ірину Фрайт.**
племінника — **Юрія Ковальського;**
племінницю — **Ірину Рудницьку;**
внучату племінницю — **Олександру Диду (Дуду);**
двоюрідну сестру — **Оксану Сенчину.**

ПОМЕРЛИХ У НІМЕЧЧИНІ:

Михайла Сафронова, який народився в 1924 р. на Україні.
Адольфа Фрічле, який народився в 1913 р. в Йоганеслалі Миколаївської області, а одружився в 1940 р. в с. Виноградне Одеської області, і його дружину звали Софія.

ПОМЕРЛИХ В АНГЛІЇ:

Василя Туркала, який народився в 1925 р. в Західній Україні, батько якого Петро Туркало, а мати Ганна Головко.
Проні Петрівни Горобець, уродженої Туз, яка народилась в с. Урмань Тернопільської області в 1922 р. і в якої були сестри Марія і Антоніна.

Зацікавлених осіб, а також осіб, яким відоме місце проживання розшукуваних, просимо повідомити про це Укрінюрколегію:
Київ-34, вул. Золоті Ворота, 2-а,
тел. (044) 224-16-67, факс (044) 229-28-35.

Организация продает стекло оконное толщиной 2—6 мм до 10 вагонов в месяц. Отгрузка из г. Лисичанска. Мелкооптовые партии — со склада в Киеве.
Бензин А-92, Аи-93 мелкооптовыми партиями (бензовоз), возможна доставка.
Телефоны: (044) 221-46-18, 221-48-40, 546-47-61.
Факс: (044) 221-49-29.

Продовжуємо цикл публікацій, в основі яких — бесіди з народознавцем Гарафіною МАКОВІЙ

Олександр НОВИЙ, журналіст

ШАНУЙ ВІТЦЯ-МАТІР

(Початок у номерах за 7, 11 березня ц.р.)

КОР.: Думаю, цю тему варто розпочати з огляду на матеріал, який ви зібрали з учнями там, на Буковині, що увійшов до книжки «Затоптаний цвіт», за якою діти вчаться сьогодні ставитися належно до батька, матері. Напевне, культ батьків вічний, як і вічні Земля, Всесвіт. Інша річ, що сьогодні ми дуже грішні перед нашими батьками, часто їх забуваємо. Якщо можна, почнемо з того, як ставилися до батьків ще сто чи двісті років тому. Що ми втратили, що набули?..

МАКОВІЙ: У Євангелії, Законі Божому, дороговказі, за якими маємо іти, є заповідь: «Шануй вітця-матір — добре тобі буде». Тобто шануй батька-матір, і не буде тобі біди. А коли взяти на просту логіку, то це має такий вигляд: тато й мама — наше коріння, бо ми виходимо з них. Де нема добра, нема справедливості — нема світла, нема Бога. Отже, коли ллємо зло, несправедливість на наш корінь, ми його руйнуємо. А руйнуючи коріння, руйнуємо й себе. Бо ж знову з Євангелія: «Поганого коріння нищиться погане насіння».

Старенькі вам скажуть, беручи до уваги власний досвід, спосіб власного життя: тато-мама є як сам Господь Бог для дитини. Вони взяли з неба душу на виховання, і цим визначено все. Можуть бути сто разів несправедливі, але суддя їм — лише там, нагорі, а дитина не має права їм заперечувати чи виявляти непослух. Я ще пам'ятаю ті традиції. Мені було дивно, як мама, сама уже літня жінка, ніколи не перечила матері своїй, вісімдесятилітній бабусі.

Тепер бачу, що справді непослух батькові-матері веде до великої біди.

Із Сокирянського району, що на Чернівеччині, прибула дівчина й каже: «На мені чари, напоєно мертвою водою. Ніякий хлопець зі мною на бесіду не стає, а стане — то так і відходить».

На молитву мені показує: суперечить вона матері, має великий язик.

— Знаєте, мама старомодна, а тепер уже так не живуть, — старається довести власну правоту дівчина. — Що ж мені робити?

Відбути ритуал: стати перед мамою на коліна, поцілувати мамині ноги, руки й мовити: «Простіть мене, мамочко, би мене Бог простив». Відтак опікуватися матір'ю, мов трирічною дитиною. І доля зміниться.

Минає з місяць, і ось у зошиті відгуків її запис: «Дійсно доля моя змінилася, як сказала ця жінка. Виходжу заміж».

Насторожуюся: таке скоропоспіле одруження, до чого воно приведе?.. Але недавно приїжджали уже й зі своєю дитиною, все в родині гаразд.

ОТЖЕ, порушуючи Закон Божий, ми на свою долю (чи долю наших дітей) викидаємо, образно кажучи, ніби колоди — на шлях. Машина щастя гальмує, не їде. Коли забираємо ці колоди каяттям, справи поправляються.

Пошанівок до батька-матері колись був дуже великий. Був культ батька-матері в родині. Наприклад, застілля у Святвечір чи на Великдень, чи якусь іншу урочисту подію ніколи не починали, доки тато-мама не благословляли стіл, не запалювали на ньому родовідну свічу-трійчатку, що слугувала для роду оберегом. Бо було в народі: якщо не сяде за стіл голова (старійшина), підуть у землю ноги (нащадки). Або: зневажиш старину — май борзо (передчасно) лежеш у труну.

У наших предків були дні батька-матері. Вони не співвідносні з Днем Радянської Армії чи з восьмиберезневим святом.

День Чоловіка припадав на день апостолів Петра й Павла.

Існувало дуже багато традицій, коли вшановували доблесть чоловіка, порядність, честь, силу. Але цього дня все було по-особливому. Починали зі старійшини. Уся родина сходилася туди, приносили вінок з дубового трилисту.

Дуб уособлює силу. Вважалося, якщо старійшині роду не принесеш цього дня вінка з дубового трилисту, корінь твоєї родини підітнеться, на рід ітиме біда.

Збиралися перед заходом сонця, під ворітьми розливалася співанка, зв'язуючи докупи увесь рід:

Гой летів сокіл та й соколина.
Уже зійшлася уся родина.
Гой летів сокіл, став спочивати —
Ми си зійшлися вас віншувати.
Гой летів сокіл та й зронив перце —
Най пан-господар бере сідельце.
Бере сідельце, коня впрягає
Та й попід звізди собі літає.

Видибує старійшина — дідок, якому, може, більш як вісімдесят-дев'яносто або й сто років (бо й нині в селі є кілька чоловіків, які перейшли за століття). Йому на ремена чіпляють дубові вінки. Якщо погожа днина — накривають стіл надворі, ставлять усе, що принесли. Бажають віку, зичать усілякого добра, співають. Потім вітають молодших чоловіків.

На Другу Пречисту (це день народження Богородиці, 21 вересня) таке віншування йшло до жінок. Але все відзначалося зовсім по-іншому.

Жінка в наших краях уособлює ластівку. І напередодні цього свята старі й малі чоловіки, й жінки йшли до того місця, де гончарі брали глину. Зачерпнувши тої землі правою рукою (скільки могли), бо права рука — від Бога, несе благодать, ліпили ластівку.

Із зліпленою ластівкою ішли до вогнища, там визначалася праведність твоєї перед матір'ю душі. Якщо ластівка вогню не витримувала і розсипалася глина, то був знак: ти перед матір'ю — великий грішник. Через те твоя ненька може не дожити віку, бо було прислів'я: за погану дитину Бог татові й мамі коротає днину, а за добру дитину — Бог надточує днину.

Із розсипаною ластівкою на День Пречистої (Жіночий день) приходили до мами, ставали навколішки, замість дарунка — цілували ноги й казали: «Простіть мене, мамочко, би мене Бог простив».

А вцілілі ластів'ята мама клала за сволок (стелі були дощаті, трималися на перехресних кілках, що називалися сволоками). Виносила, коли зацвітав дерен (кизил), щоб закликали то ті ластівки справжніх ластівок до господи.

Коли зацвітав дерен, у нашому краї зустрічали весну. Вважалося, що цієї днини Господь впускає на землю у вигляді ластівки благочинну неньку до діток, до рідної домівки. Тож із ластівкою у дім приходить материна душа. І ту господу, в якій ластівка не звила гнізда, обминали, кажучи: там купчиться усіляка нечисть. Тому вировбився ритуал зазивання ластівок. Мама випікала дітям цих пташечок із тіста, вони натикали їх на патики, вибігали в поле і, махаючи ними, промовляли: «Ластівко-пташко, нам без тебе тяжко, ходи до нашої господи — не зробим тобі шкоди. Від котів упантруємо (обережемо), а ти — пантруй нас».

Другий раз мати виносила тих ластів'ят, коли йшли поле орати, засівати.

У нашім краї носили горботки (домоткану візерунчасту тканину з вовняних ниток, краї якої загинали за пояс). Мама в ті загини складала ластівок і викладала їх на межі, аби будився материнський дух природи, земля так родила і так їй було тепло, як дитині у материнськім лоні. Проказували спеціальні слова-замовляння, бо нічого в наших предків не було без слова.

Коли поле зорали, засіяли, пускали ці ластівки на воду, аби упору йшов дощ.

Якщо помирала мати, а ластівки лишалися за сволоком, діточки брали, кожна свою, і викладали на материну домовину: йшла голосільна співанка:

Йдіть, ластівочки, із хати нашу мамку виряджати,

Вона тепер уже в гробі, закликає всіх вас к собі...

Грудочки глини падали на віко, а далі уже кидали землю. А майстер, котрий ладнав домовину, іншу ластівку ладнав з дошки, що йшла на накривку труни. Хтось із родичів чоловічої статі прибивав її до граблів, а граблі — до воротяного стовпа, щоб усі знали, хто від хати цієї відходить. Стояла та ластівка так аж до сорокової днини, поки з землею прощалася душа. Тоді ластівку знімали, пускали на воду, щоб душа смертника до хати не верталася. Граблі кидали через хату, що було своєрідним екзаменом на чистоту душі. Якщо граблі зачепилися за хату, вважалося, материнська душа не заспокоїлася: її затримав якийсь гріх. Збиралася вся родина, при трьох свічах читали молитви за упокій, у церквах замовляли молебні, перебирали й своє життя, аби ті, що затримали душу, не вчепили ще когось, бо тягне грішника за собою незаспокоєна душа.

ТЕПЕР далеко не так поводяться із стариною. Як приходять у дім гості, дідусь, бабуся уже й не потикаються. Як сказала одна молодиця: «Цвинтарем пахнуть, чого мають заважати молодим?». А молодим хіба що роги тільки не ростуть! Ясна річ, це відбивається на родові — дітях, внуках, правнуках.

Та й свіжі приклади. Приїхало подружжя з Молдови: похоронили всіх трьох діток. На молитву показує одне: дорогу від дому до цвинтаря. Кілька годин роз'яснюю, що таке гріх, аби подружжя ретельно оглядалося на свої вчинки, а інша інформація не надходить.

Нарешті коли чоловік запитав за свою маму, дорога на цвинтар потяглася від неї. Невисокої на зріст, повновидої — плаче...

Звідти, з того образу почав розмотуватися клубок: молода невісточка круто незлюбила свекруху, сама до неї не переступала порогу і свого чоловіка до матері не пускала.

Відбило ритуал: слід подарувати свекрусі хустку (її ж бо син покрив молодичці голову!), духи (довго крутила перед свекрухою носом), панчохи (не переходила дороги в двір), а відтак стати перед нею на коліна і попросити прощення, кладучи собі на тім'я її ліву руку.

Бачу, що бере руку покійниці. Це означає, що свекруха дуже є несправедливою до невістки.

— Так, вона неправа! — рюмсає молодичка. — Каже, що сина її я зчарувала.

Анатомія цього всього: якби молодиця не ображалася на свою свекруху, що є для неї як і її рідна матір, а лишила її на суд Божий, то не занульовувала б на собі чорноту свекрушиного наклепу, та давно би зруйнувалася ним сама, була б уже і покійною. Але подружжя ображається, чорноту маминого наклепу перебирає, відкриває на цвинтар собі дорогу: показує, де б небавком загинули вони разом в автомобільній катастрофі.

Якщо після цього свекруха не зрозуміє, що є Божий Закон, не підведе життя своє каяттям під нього — до її двору зближається видиво похоронної процесії, бичем над головою стоїть інсульт.

КОР.: Ви почали розповідати про ластівку, і я згадав своє дитинство: дуже страшно було бачити мертву ластівку. Я не знаю чому: можливо, десь генетично була закладена отака шана, любов до цієї швидкої і ніжної пташки. Тепер аж розумію, звідки був отой біль, коли ми бачили, дуже рідко, але все-таки бачили мертвих ластівок.

І ЯКЩО ви вже торкнулися теми невшанованої старості, просив би оповісти про неї ширше. Можливо, про оті страшні будинки престарілих? Не знаю, чи вони були раніше? Коли вони з'явилися? Звідки іде ця страшна традиція позбуватися тих, хто відкрив тобі світ, дихання дав тобі, життя? Як зуміли ми спровадити їх у якийсь гуртожиток, де вони туляться одне до одного, ніби оті пташки, непотрібні нікому?

МАКОВІЙ: Ми зараз живемо своїм життям, ми дуже любимо своїх діточок, за них ми віддаємо душу. Не дай Боже, аби нашу дитину хтось та торкнув пальчиком — видряпаємо очі! Забуваючи, що так само наші батьки ревно тріпотіли над нами крильцями, не спали ночей і могли віддати за нас своє життя.

Коли вони старіють — стають непотрібними. І часто можна почути: «Коли ти вже здохнеш?!» «Заткни рота, смерть уже поза тобою стоїть!»

Була у сусідньому селі бабуся Лінця. Чудова жінка, ми записали від неї багато старовинних пісень. Тільки взимі вона не могла тулитися в шоприні (шопа, шоприна, шопчина) — господарське приміщення. — Авт.), де не було ні печі, ні стелі, а лишень дах. Розтане сніг — старенька Лінця уже в шоприні, аби не товктися під ногами молодим, не заважати, хоч порядила їм господою, обробляла город, обходила себе, прала.

Одного разу, подорожуючи з школярами у пошуках цікавих матеріалів з старовини, ми побачили, як ця бабуся своєю киржиною (палкою) тягнула їжу від сусідського пса. Облилася душа кров'ю. Та коли ми спробували поговорити з нащадками бабусі, ті насварилися: «По ній вже цвинтар плаче давно!»

І от бабуся померла. Минуло десь років дев'ятнадцять відтоді. Невістка бабусі — у землі, сина спаралізувало. Діти їхні пустилися берега, кинули батька напризволяще. Пішла покара.

(Продовження у наступному суботньому номері).

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ **ТЕЛЕФОНИ:** для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955.
Тираж 540740.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311051.